

A NAPSUGÁR ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: a Napsugár Óvoda nevelőtestülete
Székesfehérvár, Salétrom u. 8.

„Osztani magad – hogy így sokasodjál
Kicsikhez hajolni – hogy magasodjál,
Hallgatni őket – hogy tudd a világot,
Róluk beszélni – ha szólsz a világhoz...”
(Váci Mihály)

„A virágokból először a kék
nefelejcs tetszett: azt a szép nevét
külön is megszerettem, hogy olyan
beszélgetős, és hogy értelme van:
szinte rászól az emberre vele,
úgy kér, hogy: ne felejts!”
(Szabó Lőrinc)

Hatályos: 2020. január 1

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Bevezetés	3
II.	Óvodai nevelés célja, alapelvei	6
III.	Gyermekekép, óvodakép, nevelés rendszere	8
IV.	Az óvodai nevelés feladata:	11
	Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés	11
	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása	16
	Az anyanyelvi és értelmi nevelés megvalósítása	20
V.	Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai:	23
	Játék	23
	Vers, mese	25
	Ének, zene, énekes játék	28
	Rajzolás, mintázás, kézimunka	31
	Mozgás	34
	Külső világ tevékeny megismerése	37
	Munka jellegű tevékenység	40
	Tanulás	41
VI.	Az óvodai élet megszervezése	45
	Személyi feltételek	45
	Tárgyi feltételek	46
	Szervezeti és időkeretek	47
VII.	Az óvoda gyermekvédelme	50
VIII.	Az óvoda kapcsolatrendszere	52
IX.	A sajátos nevelés igényű gyermekek nevelése	54
X.	Pedagógiai tervezés	56
XI.	Melléklet	57
XI.	Legitimációs záradék	65

I. BEVEZETÉS

Az óvoda jellemző adatai:

Az óvoda neve: Napsugár Óvoda
címe: Székesfehérvár, Salétrom u. 8.
telefon: 22 / 312 — 305
tagóvoda: Napsugár Óvoda Nefelejcs Tagóvodája,
címe: Székesfehérvár, Nefelejcs u. 54.
telefon: 22 / 311-876
Az óvoda fenntartója: Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
címe: Székesfehérvár, Városház tér 1.
telefon: 22/ 312 — 900
Az óvodai csoportok száma: 12
Férőhelyek száma: 334
OM: 029873

A Napsugár Óvoda bemutatása

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, mint fenntartó 2013 május 24-én döntött a Napsugár Óvoda és a Nefelejcs Óvoda szerkezeti átalakításáról. A Nefelejcs Óvoda 2013. július 31. napján megszűnik és beolvad a jogutód intézménybe a Napsugár Óvodába. Az egyesített intézmény neve megegyezik az átvevő, jogutód intézmény nevével: Napsugár Óvoda. Az intézményegység elnevezése: Napsugár Óvoda Nefelejcs Tagóvodája.

További módosítást jelent az alapító okirat alábbi szakasza:

„A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, akik a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján értelmi fogyatékosok, beszéd fogyatékosok, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdenek”

A Napsugár Óvoda / Székesfehérvár, Salétrom u. 8. / a belvároshoz közel, egy lakótelep közepén helyezkedik el. A város valamennyi pontjáról jól megközelíthető, mert a lakótelepet két fontos főút vonal határolja (Budai u. Rákóczi u.). A Nefelejcs Tagóvoda (Nefelejcs u.54) zöldövezetben, a belvárostól kissé távolabbi, családi utcában található. Az óvoda épületei óvoda céljára épültek 1977-ben, illetve 1974-ben. Így megfelel az intézménytípussal szemben támasztott követelményeknek, 7 és 5 csoportszobával, hozzá tartozó mosdókkal és öltözőkkel, kiszolgáló helyiségekkel és tornaszobával (Napsugár feladat-ellátási helyen) rendelkezik (amely alkalmas a testnevelés és ének foglalkozások, valamint az ünnepélyek és szülői értekezletek lebonyolítására is), fejlesztőszobáink (mindkét feladat-ellátási helyen) lehetőséget teremtenek az egyéni fejlesztésekre, logopédiai és gyógy pedagógiai ellátásokra is. A Nefelejcs Óvoda emeletes épület, mely szervezésileg több feladatot jelent a dolgozóknak. 4 csoport, 2 mosdó és öltözők, az első emeleten találhatóak, a földszinten 1 csoport mosdóval és öltözővel és a kiszolgáló helyiségek helyezkednek el. A feladat-ellátási hely specialitása a főzőkonyha üzemeltetése (vállalkozó által), melynek célja a reform táplálkozás bevezetése.

Udvarainkat az EU szabványnak megfelelően átalakítottuk, melynek során a gyermekek fejlődését segítő, biztonságos játszószerekkel szereltük fel, s a növényzet és gyeper is cserére, megújításra került. A felújítás folyamatos, mind a játékok pótlása, szabványosítása, talajcseréje, ütésállóság tekintetében. Az udvarok a nevelési feladatok megvalósításában fontos szerepet töltenek be, szervezett mozgás tevékenységek, tapasztalat és ismeretgyűjtési lehetőségek, ünnepek, sportesemények, közös programok szervezése, családi programok helyszíne, hagyományápolás, munka jellegű tevékenységek.

Az óvodás gyermekek a város különböző részeiből lakótelepi és zöldövezeti, családi házas környezetből is érkeznek. Az elmúlt évek statisztikai adatai alapján hátrányos helyzetű gyermekek aránya 2,6%, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya 0,5%, sajátos nevelési igényű gyermekek aránya 0,8%. Nevelési feladatok között kiemelt jelentőségű segítésük.

A gyermekeket 43 fős személyzet látja el.

Fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok állandó továbbképzését, a módszertani, pszichológiai ismeretek folyamatos korszerűsítését, az óvodapedagógusok állandó részvételét akkreditált képzéseken.

Pedagógusok végzettsége:

végzettség/másoddiploma	Napsugár Óvoda feladat-ellátási helyen (15 fő)	Nefelejcs Óvoda feladat-ellátási helyen (10 fő)
óvodapedagógus oklevél	15	10
mester (MA) szint (inkluzív nevelés tanára) oklevél	2	0
tanító oklevél	1	0
gyógypedagógus oklevél	1	0
drámapedagógus oklevél	1	0
közoktatás vezetői szakvizsga	3	2
fejlesztő pedagógus szakvizsga	1	1
minőségfejlesztés szakvizsga	0	1
néptánc oktató végzettség	0	1
Életpályamodell	2 fő mesterminősített	1 fő mesterminősített

Fentiekén túl az intézmény specialitásainak megfelelően a Napsugár Óvodában magas a kompetencia programcsomaggal kapcsolatos képzések száma 810 óra, illetve a 120 órás zenvarázs-zeneterápiás képzés 2 fő, főiskolai ráképzés 1 fő, népi kismesterség/játszóház vezető 2 fő, a Nefelejcs Óvodában a Montessori pedagógiai 3 fő, népi kismesterség/játszóház vezető 2 fő, illetve környezeti nevelő 1 fő, és néphagyomány őrző képzés 1 fő.. A pedagógusok 77%-a rendelkezik számítógépes ismeretekkel, és alkalmazza szakmai munkájában.

A nevelő munkát közvetlen segítő munkakörben foglalkoztatottak végzettsége:

nevelő munkát közvetlen segítők	Napsugár Óvoda feladat-ellátási helyen	Nefelejcs Óvoda feladat-ellátási helyen
dajka	6	4
pedagógiai asszisztens	5	3
pedagógiai asszisztens végzettsége	Napsugár Óvoda feladat-ellátási helyen	Nefelejcs Óvoda feladat-ellátási helyen
pedagógus diploma	1	1

A Pedagógiai Program elkészítése során figyelembe vettük a törvényi szabályozásokat, szakmai helyzetelemzést, partneri elvárásokat és pedagógiai hagyományainkat.

2006-ban a Napsugár Óvoda feladatellátási helyen, az óvoda minden csoportjában bevezetésre került a Kompetencia alapú nevelési program a HEFOP 3.1.3 pályázat keretében. A Nefelejcs Tagóvodában 3 csoport a Montessori alternatív pedagógia alkalmazása mellett döntött. Alapító tagjai az 1992-ben megalakult Montessori Egyesületnek. Területi körként bemutatónkat, továbbképzéseket szervez. Jelenleg munkaközösségi formában segítik a szakmai innovációt, a Montessori pedagógia alkalmazását.

A Nefelejcs Tagóvoda 2012-ben „Zöld óvoda” címet szerzett és végzi ez irányú tevékenységeit.

Két jó gyakorlat került kidolgozásra és bevezetésre 2006-tól a Napsugár Óvoda feladatellátási helyen. „Tedd és mondd” anyanyelvi fejlesztőprogram és a „Gyere velem” drámapedagógia az óvodában. Programjainkat több mint 100 óvoda adaptálta, és alkalmazza az egész ország területén. A Nefelejcs Tagóvoda 4 db jó gyakorlata is feltöltésre került az Educatió honlapjára. Témái „csend játék”, kozmikus világ, érzékelés fejlesztése, matematikai képességek fejlesztése.

2010-ben az intézmény (mindkét feladat-ellátási helyen) előminősített referencia intézmény címet szerzett, mely alapján részt vett a TÁMOP-3.1.7 pályázaton, melynek keretében felkészült a referencia intézményi feladatokra. Referencia területe: kompetencia alapú nevelés és főiskolai gyakorlólé hely funkció, reform pedagógia.

Az óvoda Pedagógiai Programját Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 330/1999. (VI.25.) számú közgyűlési határozatában jóváhagyta. Ezt követően az 1999. évi közoktatási törvény módosításának megfelelően (47§) felülvizsgálatra és kiegészítésre került. 2008-ban a HEFOP 3.1.3 pályázat keretében az óvoda Pedagógiai Programja átdolgozásra került az óvodai kompetencia alapú programcsomag szellemében. Majd 2010-ben a Kormány 255/2009.(XI.20) Korm.rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996.(VIII.28.) Korm.rendelet módosításáról életbe lépése miatt aktualizálásra került. 2015 szeptember 1- től hatályos módosítás a pedagógus életpályához kapcsolódó pedagógusi kompetenciák, tanfelügyeleti ellenőrzés szempontjai, valamint az intézményi átszervezés első 2 évének tapasztalatai alapján készült.

II. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, ALAPELVEI

Cél:

Harmonikus, kiegyensúlyozott, toleráns, békeszerető, békére törekvő, egészségesen élő, egymást megértő és segítő, alkalmazkodó, a szépséget felismerő, a tudást megbecsülő, a tanulást és munkát kedvelő, a természetet szerető, ápoló és védő, általános emberi és saját specifikus értékekkel bíró, önálló gondolkodásra, döntésre, cselekvésre képes, boldog gyermekek nevelése, akik tudatában vannak annak, hogy a kozmosz részei. (Montessori elvek alapján)

Szívesen járjanak hozzánk és jól érezzék magukat az óvodánkban.

A családi nevelést kiegészítve a különböző szociális háttérrel érkező óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságaik, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével.

A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.

Sajátos nevelési igényű gyermekek (beszéd, értelmi fogyatékos, és egyéb pszichés zavarral küzdő) inkluzív nevelése, gyógypedagógusok irányításával, a családdal történő szoros együttműködéssel.

Értékek, amelyek közvetítését vállaljuk

Szeretet és összetartozás, elfogadás és tisztelet, egymásra figyelés, keresztény kulturális értékek. Gyermekek közötti kapcsolatok ápolása, erősítése. Bizalom. Egészséges életmód. Anyanyelvi kultúra.

Tudás. Viselkedés kultúra. Önfegyelem és felelősségtudat. Rendszeret. Esztétikai érzék. Természetvédelem-környezettudatosság. Hazai táj, helyi hagyományok - városunk kulturális, nemzeti értékei.

A habilitáció általános célja:

- A sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása
- A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése
- Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása

A habilitáció fő területei:

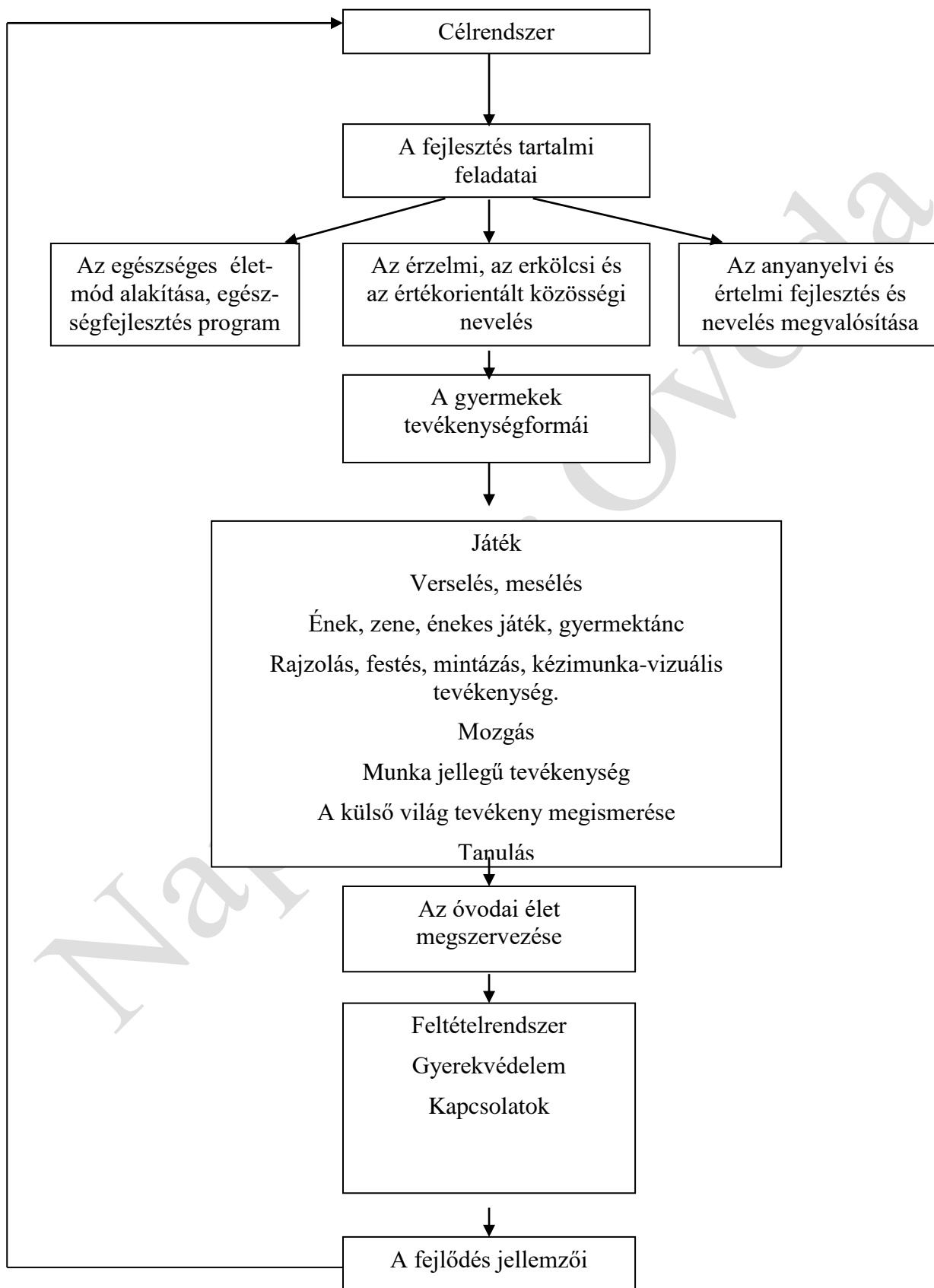
- az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kineztiázis- fejlesztése
- a motoros készségek fejlesztése
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával
- a szociális készségek fejlesztése
- a kognitív készségek fejlesztése
- az önellátás készségeinek fejlesztése

Nevelési alapelveink

- ☒ Pedagógiai szemléletben nem a tanterv, nem a tananyag, nem az ismeret fontos, hanem a gyermek fejlettsége, életkori sajátosságai és képességeinek szintje.
- ☒ Az egyéni képességek differenciált kibontakoztatása, a teljes személyiség fejlesztése játékkal, mozgással, örömmel végzett tevékenységekkel.
- ☒ A ránk bízott gyermekeket szeretet, türelem, megértés és tisztelet veszi körül óvodánkban.
- ☒ Az óvodapedagógus és más alkalmazottak személyisége, magatartása, tevékenysége modellt nyújt a gyermekek számára.

- ☒ Az óvodáskorú gyermekek védelme, esélyegyenlőségének biztosítása, jogainak érvényre juttatása a nevelés és a törvények adta eszközökkel. Egyenlő hozzáférés biztosítása minden gyermek számára.
- ☒ A gyermekek érdekei elsődlegesek, mindenekfelett állóak.
- ☒ Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése szoros együttműködésben a gyógypedagógus szakemberrel, szülővel az egyéni fejlesztési terv alapján.
- ☒ Innovatív pedagógiai törekvések érvényesítése a gyermekek érdekében (kompetencia alapú fejlesztés, Montessori pedagógia, hagyományápolás, projektpedagógiai).

**A NAPSUGÁR ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK
RENDSZERÁBRÁJA**

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

A 3-7 éves gyermek elsődleges tevékenysége a játék, melyen keresztül szeretetteljes, családi légkörben, egyéni adottságainak megfelelően fejlődik, így képessé válik az őt körülvevő világ tevékeny megismerésére és abban való eligazodásra. A 3 – 7 éves életkori szakasz a gyermek fejlődésében, személyisége alakulásában az egész életére meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt. Az óvodás gyermek gyorsan és intenzíven fejlődő személyiség, fejlődését meghatározzák a veleszületett genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei valamint a spontán jelentkező és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások. Az óvodás gyermeknek életkori sajátosságai és egyéni igényei alapján testi és lelki szükségletei vannak. Testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás, a pihenés. Lelki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés, az elfogadás, a tisztelet. Jellemzője a sokirányú érdeklődés a környező világ megismerésére. Nagy mozgásigénye kielégítése során fejlődik érzékelése, észlelése, akarati tulajdonsága, szociális képessége. Alapvető tevékenysége a játék, mely sokoldalú tapasztalást biztosít számára, csiszolódik anyanyelvi kultúrája.

A Pedagógiai Program megvalósításával az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akik jellemzője:

- érzelem gazdag gyermekkort tudhat magáénak
- testileg, lelkileg egészséges és edzett az összerendezett, harmonikus mozgás,
- a nyitott érdeklődés, kíváncsiság a világ megismerésére, tanulásra,
- a differenciált érzékelés és észlelés,
- a kialakult testséma, én-tudat és téri tájékozottság,
- a tanulás alapját képező szándékos figyelem, feladatértés, feladattartás, és feladattudat.
- sikeres együttműködés a társakkal, felnőttekkel.

Sajátos nevelési igényű gyermekeket is teljes értékűnek fogadjuk el, hiszünk fejlesztettségében.

Óvodakép

Szeretetteljes, befogadó bánásmóddal, sokféle tapasztalási lehetőséggel, gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről. Különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra, e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakra, emberi értékek közvetítésre; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetre.

A gyermeki tulajdonságok, készségek és képességek alakítása optimális feltételekkel, vidám, boldog, örömteli, szabad, játékos, bizalmas óvodai életben valósulhat meg, minden esetben igazodva a gyermek személyiségéhez, szükségleteihez, képességeihez.

Az óvoda három főszereplője, a gyermek, az óvodapedagógus, a szülő.

Az óvoda kiegészíti a család nevelési feladatainak ellátását. Óvodánk nyitott a szülők számára, betekintést nyerhetnek gyermekeik óvodai életébe, szülői értekezletek, fogadó órák, befogadás, közös programok, nyílt ünnepek alkalmával.

Az óvodapedagógusok és alkalmazotti közösség tagjai is megtalálják az óvodások fejlesztésének szépségét, egyediségét, valóra tudják váltani emberi és pedagógiai törekvéseiket, és átlátják a nevelés távlati céljait is. Nevelőtestületünk szakmai tudására, saját emberi erőforrására, adottságára, végzettségére támaszkodva, a mai kor társadalmi igényeinek megfelelően korszerű, a nevelés távlatait is figyelembevevő óvodai nevelőmunkát végez.

Azt a lehetőséget választottuk, hogy saját Pedagógiai Programot írunk, melyben részletesen kifejthetjük konkrét nevelési elképzeléseinket.

Óvodánk az Alapító Okiratában és az Országos Óvodai Alapprogramban meghatározott alapvető óvodai funkciók ellátását valósítja meg, melyek a következők

- óvó, védő,
- szociális,
- nevelő és személyiségfejlesztő funkciók.

Az óvoda közvetlenül segíti az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Migráns, nemzetiségi gyermekek nevelése esetén biztosítja az önazonosság megőrzését és ápolását, nyelvi nevelését, multikulturális nevelésen alapuló integrációját.

Biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelését. A gyermekre jellemző sajátosság figyelembevételével az optimális fejlesztő hatások megkeresése, kiválasztása, ezek alkalmazásának segítségével, - a személyiség túlterhelése nélküli – a lehetséges legjobb eredmény elérése a fejlődésben (kognitív képességek fejlődése, a normák, szabályok optimális-együttműködéshez szükséges- szintű elsajátítása).

Az óvoda, a pedagógus-elhivatottságnak megfelelően, a szakmai tudás folyamatos bővítésével a gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődését magas szinten biztosítja. A Montessori pedagógia maradandó értékeit, pozitív életszemléletét alkalmazzuk a nevelő munkában.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az egészséges életmód alakítása. Egészségfejlesztési program.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés megvalósításán belül feladatunknak tekintjük a pszichikus funkciók és részképességek fejlesztését.

1. Az egészséges életmód alakításának feladatai, egészség megőrzés-egészségfejlesztési program

Cél:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére, egészséges életvitelre történő felkészítés.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe vételével a gondozási tevékenységgel a mozgásigény kielégítésével az egészség védelme. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

Az óvodapedagógus általános feladatai:

- † A gyermekek gondozása, testi, fiziológiai szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- † Harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- † A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- † A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- † Az egészséges életmód, testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegség megelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- † A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- † A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása a környezettudatos magatartás megalapozása.
- † Megfelelő szakemberek bevonásával speciális - szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Az óvodapedagógus feladatai:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Ettekoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.

- Szülőkkel, támogatókkal közösen hetenként legalább egy-két gyümölcs- és zöldség- napot szervez.

- Tanácsot ad szükség esetén (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés

során a haszontalan ételek és italok érendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólafélét, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi érendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.

- Óvodai napirend keretében ismerteti meg a dajkákkal együttműködve a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszi, jó hangulatot teremt az ételek elfogyasztásához.

- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolja be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programot, (pl projektek), játékos alkalmat teremt arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).

- A nevelési év során legalább 2 alkalommal lebonyolítja az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevékenységet az 5-7 évesek körében.

- A gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg.

Megismerteti a gyermekeket gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgat a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszi még vonzóbbá a gyermekek számára.

- Az étkezések során előforduló mindenféle tejterméket megkóstoltat a gyerekek. Beszélget a tej fontosságáról miért fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

- A gyermekek számára eddig ismeretlen ételek bemutatása, elfogadtatása, új ízekhez szoktatás, játékos alkalmak szervezése arra, hogy egyszerűbb ételek elkészítésének részesei legyenek.

- Az eltérő étvágyak tiszteletben tartása, törekvés a szélsőségek csökkentésére. Az közétkeztetési törvény által kiszabott ételek kiosztása alapján, törekszik arra, hogy azt a gyermekek el is fogyasszák, így a szükséges forrásokhoz hozzájussanak.

- A mindenkori folyadékészükséglet biztosítása folyamatosan. A kulturált étkezés szokássá alakítása: életkortól és fejlettségtől függően, étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használatának, helyes testtartás, étkezési technikák megismertetése (töltés, mérés), esztétikus terítés biztosítása (önkiszolgálással, naposi munkával), igény kialakítása a környezet rendjének megóvására.

- Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében amennyiben szükséges az étkezéshez kapcsolódó speciális gondozási feladatok ellátása a szakember irányítása alapján.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztése.

- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.

- Minden nap szervez mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron, esetleg öltöző).

- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet. Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait. A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben.

- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén, vihar riasztás nem) napi 1-3 (nyár) órát levegő és napfényedzést biztosít a fokozatosságot betartva.

- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivételez az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak). Szükség esetén naptejet használ a gyermekeken, árnyékba szervezi a tevékenységeket, hűsítő lemosást végez.

- Beszéd fogyatékos és értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében specialitások lásd mozgás tevékenység fejezetben.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás:

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. Állandó feladatok: (gyakoribb megbetegedések járványok idején): zsebkendő használata, kézmosás (tüsszentés után is!), szájhigiéné, kellő folyadék biztosítása, fertőtlenítést a dajkával elvégzetteti.

Öltözködés:

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a gyermek saját polcán. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkal való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása. A ruhák fel – levételének helyes sorrendjének, és azok épségének megóvása, tárolási rend kialakítása.

Pihenés:

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi-biztosítja a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. elő szóban megnyugtató mesével, énekkel, zenehallgatással (max. 10 perc időtartamban a szomszédos csoport zavarása nélkül), testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja (minimum 1 óra ágynyugalom szükséges). Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában kéthetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása:

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

A Szakértői Bizottság logopédusával konzultál, aki hetente kétszer tart foglalkozásokat óvodánkban. A nevelési év elején a logopédus felmérése alapján a beszédhibás gyermekek logopédiai ellátásában közreműködik. A Szakértői Bizottság pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki évi rendszerességgel megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

Beszéd fogyatékos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a tevékenységhez kapcsoló szókinccs kialakítására, kommunikációs helyzetek fejlesztő kihasználására.

Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a mentális és testi komfortérzet optimális megteremtése kiemelten fontos, megfelelő egyéni megsegítéssel.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Az óvodapedagógus feladatai:

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazza:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (lebarnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erőkifejtés, sok mozgás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkémenyek füstje, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- Beszélgetés arról, milyen lesznek, ha nagy lesznek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.
- Közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól (gyermekvédelmi felelősön keresztül).
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatja a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazza az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

Beszédfigyatókos és értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében az érdekvédelmi tevékenységeknek szerepe kiemelkedő, az esetlegesen előforduló tünetek azonnali kivizsgálása, jelzése a szakemberek irányába.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekekkel

- az óvodai nevelési év, valamint
- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt

ismerteti a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismerteti. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

(Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek

megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz a fejlesztő szobában található.)

A csoportszoba berendezéseit, eszközeit csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után veszi használatba, állapotukat folyamatosan ellenőrzi, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

E tevékenységek mindennapos gyakorlásához a montessori eszközök (Nefelejcs Tagóvodában) fokozott segítséget biztosít. A Montessori keretekkel lehetőséget ad a szükséges technikák elsajátítására (gombolás, kötés, fűzés, merés, öntés stb)

Beszédfigyátékos és értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek különösen veszélyeztetettek e területen, fokozott figyelemmel kell segíteni napi tevékenységeiket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek figyelnek saját külsejükre, ruházatuk rendezettségére.

Igényükké válik a higiénias szabályok betartása.

Önállóak: a tisztálkodásban, a tisztálkodási és egyéb higiénias eszközök megválasztásában és használatában, önkiszolgáláskor, mindennapi szükségleteik kielégítésében, a kimerített étel mennyiségének megítélésében, a hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.

Megfelelően használják: az evőeszközöket, egyéb eszközöket, a környezetük tisztántartására szolgáló eszközöket. Tudnak: cipőt fűzni, kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni.

Ismerik: a kulturált étkezés szokásait (csukott szájjal rág, ügyel a tisztaságra), a zsebkendő használat módját, szükségességét, ruházatuk tisztántartási lehetőségeit, a rendetlenség megelőzését, a rendetlenség megszüntetésének módjait, alakulóban környezettudatos magatartásuk, az egészségfejlesztés szempontjait.

Szívesen kezdeményeznek mozgásos játékokat, szívesen vesznek részt benne.

2. I. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása

2.1 A befogadás

Cél:

A szülők megnyerése az együttnevelés érdekében. Olyan módszerek eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, és nyugalmat ad.

Megkönnyíteni a szülőktől való elválást, biztosítani a folyamatosságot a bölcsődéből érkezőknél. Megismertetni a gyerekeket új környezetükkel, miközben érzelmi bázist találnak bennünk, óvónőkben.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekek biztonságsszükségletének, és érzelmi alapigényének kielégítése érdekében már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások, élmények biztosítása, folyamatos befogadás.

Az óvónők és szülők kapcsolatának kiépítése, az óvónő és gyermek érzelmi kapcsolatának megalapozása.

Az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatást ad a szülőknek. Bemutatja az óvodai nevelés törekvéseit.

Megbeszéli az óvodakezdés ütemezését, ismerteti, hogy kit, mely napokon hoznak be először az óvodába. Megbeszéli az átadás, befogadás, búcsúzás körülményeit is. Ezzel a szülők előkészítő munkáját támogatja.

A csoportvezető párok közösen készülnek az **új gyermekek fogadására**: a csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása. Családlátogatást végez, vagy „játszó-ismerkedő” délelőttöt szervez a nevelési évet megelőzően.

A csoport feltöltése során követi az alábbi sorrendet: először a bölcsődéből jövő gyerekeket fogadja. Utánuk érkeznek a családból jött gyerekek, hogy őket már egy nyugodtabb, összeszokottabb csoport tudja fogadni.

A családi környezetből érkező gyerekek szüleinek az óvoda megismertetése különösen fontos, mert első alkalommal találkoznak a gyermek közösségben történő nevelésével.

A vegyes csoportokba már járó gyermekeket felkészíti az újonnan érkezők fogadására. Az óvoda vonzóvá tételével minden kisgyermekkel érezteti, hogy várta már, és örül az érkezésének. Kiemelt figyelmet fordít arra, hogy **pozitív érzelmi hatások** ériék őket már az előzetes óvodalátogatásuk során is. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze az első pillanattól. Az „szülős beszoktatás” során a gyermek eddigi fejlődési jellemzőit megismeri, a szülő tájékoztatása alapján. Az elválást megkönnyíti azzal, hogy addig itt maradhat a biztonságot nyújtó hozzátartozó (1 fő), amíg a körülmények ezt igénylik, maximum 1 hétig.

Szeretetteljes óvónői magatartással, fokozott törődéssel, az **egyéni bánásmód** érvényesítésével alakítja érzelmi kötődésüket. Engedi, hogy a gyerekek szívükhöz nőtt kedves holmit-alvós tárgyat magukkal hozhassák, sajátos szokásaikat elfogadja.

Barátságának elfogadtatása által az óvodai élet megkedveltetésére törekszik. Közös játékokat, élményeket és tevékenységeket biztosít, amelyekben szívesen vesznek részt az új gyermekek is. Kooperatív magatartással a gyermekek **beilleszkedő-, és alkalmazkodó képességét erősíti**. Az egyes gyermekek szokásainak alakításával, érzelmi kötődéseknek segítségével a meghitt kapcsolatok kiépítésére törekszik. Alkalmat adunk az óvoda többi „lakójával” való megismerkedésre (látogatások, udvar, stb.).

- A befogadás időszakában megfigyeli, hogy
- a gyermek miként fogadta el az új környezetet,
 - hogyan reagált a szülőtől való elválásra és érkezésére,
 - magára talált-e a játékban,
 - hogyan alakult a kapcsolata az óvónővel,
 - hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába,
 - mi okozott számára örömet vagy nehézséget,
 - hogyan reagált a társakra.

A megfigyeléseket írásban rögzíti a gyermekek személyiséglapjain.

Beszédfogyatékos és értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a befogadás során kiemelt feladat a családokkal történő együttműködés kialakítása, a gyermeki anamnézis megismerése, a segítő szakemberekkel való kapcsolat felvétele. A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése fokozott körültekintést, módszertani felkészülést, több időt igényel. A speciális szükségletek szerinti eszközök biztosítása, környezet alakítása elengedhetetlen.

2.2 I. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél:

Érzelmi támaszt nyújtó nevelői attitűddel barátságos, derűs, vidám, élményekben gazdag kiegyensúlyozott, óvodai körülmények között a gyermekek testi és lelki harmóniájának megteremtése és közösségi magatartásának megalapozása, pozitív tulajdonságaik minél teljesebb kibontakozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ♥ A gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése.
- ♥ A szociális érzékenység fejlesztése.
- ♥ Az erkölcsi és akarati tulajdonságok alakítása.

Fontos szerepet tulajdonít mintaadó személyiségének és irányító tevékenységének. A közte és a gyerekek között létrejövő érzelmi kötődésre építve saját maga modell értékével hat és teremti meg a feltételeket a gyermekek között kialakuló őszinte, biztonságos, toleráns egymás mellett éléshez. Az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek, pedagógiai asszisztens-gyermek, és gyermek-gyermek kapcsolatot a pozitív attitűd jellemezi. Egész nap folyamán érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremt. Az intézmény összes alkalmazottjával mintát ad a kommunikációra, bánásmódra. Arra törekszik, hogy gyermekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaihoz igazodva bánjon, találja meg a gyermekben azt az egyedi képességet, megnyerő tulajdonságot, mely a fejleszthetőség alapját képezi. A gyermekkel megéreztetni, később elfogadtatja mit, miért tart helyesnek, illetve utasít el. Kialakítja a társaikkal való **együttjátás, egymáshoz való alkalmazkodás** normáit, a gyakorláshoz megfelelő helyzeteket teremt óvodán belül és kívül is. A gyermekeket a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveli. Az együttjátás barátok és kisebb csoportok között segíti az együttműködést. Egymás elfogadására, tiszteletben tartására nevel, figyelembe veszi az eltérő kulturális és társadalmi hátteret. Együtt örül a közös óvodai eseményeknek, ünnepléseknek. A társas együttélés szokásait, szabályait fokozatosan megismerteti. Az én tudat alakulását és az én érvényesítő törekvést segíti. A gyermek önmagához való viszonyát, énképét, önismeretét, önértékelését, önirányító képességét fejleszti. A társak elfogadását, a társas viselkedés megtapasztalását, a kultúralt érintkezési formák megismertetését, gyakoroltatja. Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus megelőzés módszereit, például közös szabály kialakítása, az értékelési szempontok tudatosítása, pozitív példák megerősítése, következetesség. Konfliktus helyzetekben a kompromisszumos megoldásra ösztönöz. Kialakítja a gyermekek pozitív érzelmi viszonyulását az óvónő által közvetített szabályokhoz, értékekhez és a fejlesztő tevékenységekhez. A gyermekek erkölcsi tulajdonságát fejleszti a nevelési helyzetek tudatos kihasználásával, az óvodai élet helyes szervezésével. Udvariasság, önzetlenség tulajdonságát alakítja a felnőttek mintaadásával, a természetes élethelyzetek tudatos felhasználásával.

A gyermekek akaratát fejleszti a pozitív erkölcsi érzelmek kialakításával, a szabálytudat erősítésével a játéktevékenység során, a különböző feladathelyzetekben, a munka jellegű tevékenységekben. A változatos, érdekes és játékos feladatok végzése közben önállóságot, önfegyelmet, önbizalmat, önbecsülést fejleszt. A kitartást, pontosságot, feladattudatot, szabálytudatot, önértékelést alakítja. A társas együttélés szabályait, szokásait gyakoroltatja a csoport fejlettségi szintjén. Szükség esetén speciális szakemberek bevonását kezdeményezi (pl. nehezen szocializálható, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek).

A szűkebb, tágabb környezet cselekvő megismerésének és alakításának a hazaszeretetre nevelés, szülőföldhöz kötődés, nemzeti identitástudat megalapozása: a gyermekek viselkedésében, kommunikációjában, környezetében a szép, mint érték felismertetése, tisztelete megbecsülése, a természeti, emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre való rácsodálkozás elősegítésével.

A hagyományok, ünnepek kialakítása, felelevenítése, közös újraélése a csoport összetartozásának, alapja.

A programok (egyéni, csoporton belüli és óvodai közös) megszervezésébe, előkészületeibe aktívan vonja be az óvodás gyermeket, tevékenykedjenek, élvezzék: együtt vagyunk, fontosak vagyunk egymásnak, együtt ünnepelünk, örülünk. Segíti a gyermekek környezetéhez, a szülőföldhöz való kötődést. (születésnapok, Mikulás várás, Karácsony-Advent, farsang, március 15, Húsvét, anyák-napja, gyereknap, sportnap, évzáró)

Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket, lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.

2.3 Az értékelés és jutalmazás:

Cél:

A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az értékelést fontos személyiség és közösségalkító tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat. Gazdag értékelési eszköztárából a gyermek sajátosságainak figyelembe vételével tudatosan választ.

A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal a gyermekenként vezetett személyiség lapon, méréseik alapján. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermek tevékenységek és produktumok vizsgálata, főként a játék tevékenységben, középső csoportos életkorban a DIFER mérés alkalmazása. A kapott eredményeket felhasználja terveiben, gyakorlatában. A kapott eredményeket önmagukhoz mért fejlődésében szemléli.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást nem alkalmaz.

Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.

A fegyelmező intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig a pozitív irányba ható mintaadás, átterelés, motiválás, megbeszélés, szélsőséges (veszélyt jelentő) esetben tevékenység megállítása. Elkülönítés (csoport területéről), étel, tárgy vagy szeretetmegvonás nem alkalmazható. Mindig a gyermek viselkedésének közösségellenességére irányul, a pillanatnyilag adott magatartást ítéli el és nem a gyermeket.

Beszéd fogyatékos és értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében az érzelmi kötődés megteremtése elsődleges feladat. A biztonságérzet kialakítása és megtartása az óvodai élet legfontosabb eleme. Ezt az állandó közvetlen felnőtt segítő, támogató, ösztönző magatartása biztosítja.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyerekek szívesen járnak az óvodába.

Figyelemmel és türelemmel hallgatják az óvónő, dajka és társaik közléseit.

Elsajátítják – alkalmazzák – igényükké válnak az alapvető viselkedési szabályok, egymást képesek erre figyelmeztetni is.

Köszönnek, segítenek egymásnak, együtt éreznek, érdeklődnek társaik felől.

Szociálisan érzékenyekké válnak: önérvényesítésük elfogadható módon történik a társas kapcsolatokban, konfliktushelyzetekben képesek egyezkedni.

A szokatlan megnyilvánulásokat (különbözőség) elfogadják, megértik, aktívak, együttműködőek, önértékelők, természetessé válik számukra a rászorulóknak nyújtott segítségadás.

A megkezdett tevékenységet befejezik. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.

Iskolakészültek (szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre, a tanító elfogadására, kapcsolatteremtésre, együttműködésre, ha az iskolai légkör ezt lehetővé teszi). Tiszteli, becsüli szülőföldjét.

3. Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

3,1 Anyanyelvi fejlesztés

Cél:

Az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv, ösztönzése, fenntartása, kapcsolatteremtő képesség fejlesztése

Az óvodapedagógus feladatai:

Beszéd és kommunikáció-fejlesztés.

Élmény gazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez, amelyekben a gyermek:

- Beszédszerve ügyesedik
- Beszédkedve erősödik
- Hallás, beszédhallása fejlődik
- Auditív ritmusa és emlékezete bővül
- Fonológiai kódoláshoz szükséges képességek megalapozódnak.
- Állandó lehetőséget biztosít a kérdéseknek-válaszoknak.

A gyermek meghallgatása, kommunikációs kedv kialakítása, ösztönzése, beszédfigyelem kialakítása (gyermeki kérdések érvényesülése, válaszok igénylése), beszédszint megállapítása – szókincsbővítés, önkifejezés segítése, célzott beszédfejlesztés (beszédészlelés, - megértés, artikuláció, beszédprodukciónak javítása), korrekció szakember segítségével, együttműködés a családdal. A személyes példa, a helyes minta adása kiemelt jelentőségű. Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör kialakításával érje el, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszéljenek, kérdezzenek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.

Változatos élményekkel (vers, mese, báb, játékok, séta) és beszédpéldával fejleszti a kifejező hanghordozást, az érzelmet megjelenítő viselkedést, a változatos szókincset, az együttesen megtapasztalt viselkedési és udvariassági módok, beszédformák megjelenését.

Figyelembe veszi az eltérő kommunikációs tapasztalatok miatt eltérő beszédképességgel érkező gyermekek fejlődési különbözőségeit.

Megérti a keveset beszélőket, keresi okait, és mindig utánzásra alkalmas mintát ad, beszélő környezetet biztosít.

Napi tevékenységekben, játékban lehetőséget biztosít beszélgetésre, példát mutat interaktív kommunikációra, egymásra figyelmet gyakoroltatja.

Folyamatosan alkalmazza a „Tedd és mondd!” anyanyelvi fejlesztőprogramot, és a „Gyere velem!” drámapedagógiai programot a Napsugár Óvoda feladat-ellátási helyen.

Alkalmazza továbbá a beszédfejlesztés hatékony eszközeit:

- példamutató beszéd,
- kommunikatív viselkedés,
- gyakori beszédkezdemenyezések (gondozás, játék, munka, tanulás közben),
- javítás elkerülése,
- anyanyelvi játékok, irodalmi anyagok felhasználása,
- pontos fogalomhasználat (életkornak megfelelően).

A vegyes életkorú csoportokban természetesebb helyzetet nyújt a kommunikációs képességek fejlesztéséhez. A kicsikkel figyeli a nagyobbak beszédét, biztatja a kisebbeket, sokszor kérdezzenek a nagyobbaktól.

A Montessori eszközökkel játszva (Nefelejcs Tagóvoda) a gyermekekkel sok alapfogalomnak a nevét tanítja meg (színek, formák, relációk, mennyiségek). Megteremti a csoportban az írott nyelv megismeréséhez szükséges körülményeket. A gyermek természetes érdeklődését, kíváncsiságát kielégíti, lehetőséget ad a betűk közelebről való megismerésére (táblák, kiírások, nevük a jelük mellett).

Beszédfigyatékos gyermekek esetében elsődleges a szakember által kialakított készségek alkalmazása, gyakorlás.

Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a fejlesztési tervek alapján a szükséges gyakorlási tevékenységek alkalmazása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.

Érthetően folyamatosan beszélnek, kommunikálnak.

Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni. Társas beszédhelyzetekben tudják tartani a kapcsolatot, végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét. Ismerik és helyesen használják a szófajokat, névutókat, igeidőket, térirányokat. Kialakult a beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető mondatokból összeálló beszéd. Képről mondatokban beszél. Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek. Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani. Olyan szókincssel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését.

3,2 Értelmi fejlesztés

Cél:

Változatos tevékenységformákon keresztül az életkori és egyéni sajátosságokra, meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre, spontán érdeklődésre és ösztönös tudásvágyra, kíváncsiságra alapozva további élmények, a gyermekek megismertetése a természeti és társadalmi környezetben mutatkozó jóval és széppel, mindezek megbecsülésére nevelés, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban.

Az óvodapedagógus feladatai:

A természeti–emberi–tárgyi környezet iránti érdeklődés felkeltése, kielégítése, a gyerekek természetes kíváncsiságára építés, sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, a környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása „én – kép” fejlesztés, testséma kialakulásának segítése, forma és térészlelés fejlesztése (mozgásos tevékenységekkel), értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és kreativitás) fejlesztése.

Minél **több érzékszervre ható tapasztalatszerzést**, megfigyelési lehetőséget biztosít a gyermekeknek. Sokoldalúan fejleszti az auditív, vizuális, taktilis érzékelésre épülő képességeket. Lehetőséget teremt a dolgok, jelenségek **természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben** való megfigyelésére és gyakorlásra. Mivel 3-7 éves korban a vezető szerep a látásé, ezért a vizuális funkciók fejlődését fokozottan figyelemmel kíséri. Az önkéntelen figyelemtől és spontán emlékezettől a szándékos megfigyeléshez és emlékezetbe véséshez, majd felidézéséhez vezető utat sok játékos tevékenységgel segíti elő, az emlékezet, szándékos figyelem terjedelmét növeli.

Fejleszti a képzeletet és fantáziát sok valós élmény nyújtásával, valamint mesehallgatással, és játék biztosításával. Nyitott, játékos helyzetek teremtésével többféle megoldás keresésére ösztönzi a gyermekeket.

Az ingerek cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozásával megalapozza a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit.

A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönöz, mellyel a szabad önkifejezés (a kreativitás: érzékenység, eredetiség, átdolgozás, könnyedség, hajlékonyság, kidolgozás) lehetőségét teremti meg.

Kihasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerési funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.

Beszédfigyátékos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a szöveg és tartalom koherenciájára, az ismeretek sok érzékszervre ható feldolgozására, szükség esetén a beszéd kiváltására.

Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a gyógypedagógus részletes útmutatása alapján végezhető, alkalmazó, gyakorló tevékenység végzendő a lehető legtöbb érzékszervet igénybe vevő tevékenységekben.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyerekek aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben és képesek azokban elmélyülni, alapvető ismereteik vannak közvetlen környezetükről, képesek figyelmüket szándékosan és tartósan irányítani, növelni, megosztani, felismernek ok – okozati összefüggéseket, a cselekvő-, szemléletes-, képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban, kialakult életkor specifikus beszédértésük, beszédfigyelmük, testséma ismeretük, finommotorikus, laterális térészlelő képességük, téri tájékozottságuk, térbeli mozgásfejlettségük, rendelkeznek probléma felismerő és megoldó képességgel, saját tévedéseiket segítséggel javítják, tudnak vizuálisan, akusztikusan differenciálni, nyitottak, érdeklődőek, a tanulásához szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek, egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, ez a feladatok megértésében, egyre eredményesebb végzésében nyilvánul meg (kitartóak, önállóak, van önfegyelmük).

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Az alapvető célkitűzést és feladatrendszert a következő tevékenységrendszerben valósítjuk meg: játék, vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, a munka jellegű tevékenységek és a tanulás.

Ebben a tevékenységrendszerben kiemelt szerepet szánunk a semmi mással nem helyettesíthető szabad játéknak. A gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, aktivitását felhasználjuk a szervezett tevékenységek során.

1. A játék

Cél:

Az örömteli, szabad, elmélyült, önkéntes játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának, és a differenciált képességfejlesztésének megvalósulása.

Testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarat tulajdonságai, érzelmi viszonyulásaik, szokásaik, viselkedésük, alkalmazkodó képességük fejlődése, mely során érvényesül a gyermekek szabadsága, önállósága. E gyermekkorban természetes módon kialakítható tulajdonságokkal a felnőtt életben is fontos vonások megalapozásának elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Biztosítja a nyugodt, szabad játék feltételeit. A napirend keretein belül biztosítja a hosszantartó és **zavartalan játékidőt**. A légkör kialakítása során vidám, nyugodt, barátságos családi, elfogadó, felszabadult hangulatot teremt. A játéktémákat és azok tartalmát, a csoport összetételét és életkori arányait figyelembe véve alakítja ki a teremben az állandó és ideiglenes **játszóhelyeket**. Lehetőséget teremt a játék folyamatában a változtatásokra. A mozgásos és a nyugalmasabb játékok számára egyaránt biztosítja a játék tartalmának megfelelő teret, és „kuckókat”, hogy a játszócsoporthoz igényeik szerint elkülönülhessenek.

Ezáltal lehetőséget nyújt az elmélyült játék kialakulására, a játéktémák kijátszására, a tartalmas alkotások létrehozására. Nem szakítja félbe a játékidőt (testnevelés foglalkozás és tornaszoba használat kivételével).

A tartalmas és fejlesztő **játékeszközöket** a csoportok összetételéhez (életkornak megfelelően is) és igényeihez mérten (a költségvetésben tervezettek szerint) pótolja, bővíti, cseréli, karbantartja. Az adott projekthez játékeszközöket készít, melybe lehetőség szerint a gyermekeket is bevonja. Az esztétikai és minőségi igény mellett a fejlesztő, motiváló hatást is figyelembe veszi. Biztosítja a különböző játékformák feltételeit: gyakorló-, szimbólikus-szerep, konstruáló, kreatív tevékenységet.

A játékszereket és eszközöket úgy helyezi el, hogy könnyen áttekinthetőek és elérhetőek legyenek a gyermekek számára, és keltsék fel érdeklődésüket.

A Montessori pedagógia alkalmazása során (Nefelejcs Tagóvoda) megkülönböztetett helyen (külön polcon) helyezi el a meghatározott céllal kifejlesztett eszközöket. Rendszeresen használja a Montessori eszközöket. A gyermek erős manipulációs késztetését veszi figyelembe, különösen az **ÉRZÉKELÉST, RAKOSGATÁST** – különvéve az érzékszerveket, a színpárosító, zörejdobozos, válogatós, íz érzékelős, tapintást fejlesztő eszközök esetében. Gondol a gyermekek ujjainak - főleg a három „íróujj” – ügyesítésére is. Ezekkel az eszközökkel mindig valamilyen problémát exponál, de ügyel arra, hogy tartalmazza a megoldás kontrollját is. (Ezáltal a gyermekek maguk vehetik észre tévedésüket, így azt maguktól javítják ki.) Az eszközök összeállításánál figyelembe veszi, hogy megkönnyítse a világ tulajdonságainak megismerését: életkoruknak megfelelő fogalomalkotásra – konkrét tapasztalatok alapján, gondolkodási műveletek végzésére, finommotorikus mozgásokra nyújt lehetőséget. A Montessori eszközök bemutatásának metodikáját (probléma exponálása) – passzív tudás – aktív

tudás ellenőrzése- alkalmazza. Jó **szokásrendszer** kialakításával, tapintatos, elfogadó nevelési stílusával megteremti a nyugodt, derűs, szeretetteljes, bizalmas hangulatot.

A játékkedv fokozása, a játéktémák bővítése, a tartalom mélyítése érdekében sokoldalú élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket szervez, kihasználja az óvoda, a város, a környezet és a szülők kínálta lehetőségeket, sétákat, kirándulásokat.

A gyermekek óvodán kívüli, otthonról hozott **tapasztalatait és élményeit** is felhasználja a játék tartalmi gazdagítása érdekében. Az adott projekt témájához kapcsolódóan a gyermekekkel gyűjtő munkát szervez.

Az együttjátzó gyermekek csoportjait figyelemmel kíséri, a baráti kapcsolatok alakulását segíti. A játék továbbfejlesztését technikai tanácsokkal, új eszközökkel színesíti. Szükség esetén (agresszió, szorongás) védelmet, biztonságot nyújt, segít feldolgozni az élményeket.

Csak akkor avatkozik be, ha pozitív fordulatot kell adni egy nem kívánatos viselkedési formának, vagy zavarják egymást, testi épségüket veszélyeztetik, ha a konfliktusokat a játszócsoport nem képes önállóan megoldani.

Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítja, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint.

A játék stimulálása érdekében problémát vet fel, választásra készítő megjegyzéseket tesz, eszközhasználatra ösztönöz, ötletet ad (nem konkrét) vagy serkenti kidolgozását. Szükség esetén segítséget és példát, mintát nyújt. Szabályjátékokat irányítja, irányíthatja.

Udvari környezetünkben, a kedvelt játszó és kirándulóhelyeinken sajátos lehetőségeket biztosít a mozgásigény kielégítésére, megismerő, felfedező kíváncsiskodásra, tapasztalatszerzésre, társas kapcsolatok építésére, együttműködésre, elkülönülésre, a játék minden fajtájának gyakorlására. Az évszakok változásainak megfelelően biztosítja a lehetőségeket, eszközöket, alkalmakat, mintát ad a sokoldalú tevékenykedtetésre.

Csendjátékot (Nefelejcs Tagóvoda) – Mária Montessori pedagógiája nyomán, alkalmanként (heti egy-két alkalommal) a napirendi program váltásakor alkalmazza. Halk zenére, vagy csendes figyelmeztetésre a gyermekekkel helyre rakja a játékokat, kényelmesen elhelyezi őket a szőnyegen, biztosítja a csend áhítatának átélését, a mindennapok apró zörejeire való figyelmet). A földre rajzolt vonalon vagy kisebb szőnyeg körül körben járással, lelépés nélkül -, majd nehezítendő, kezükben csengőt, gyertyát egyéb egyensúlyozást igénylő tárgyak vitelével, majd átadásával elősegíti a gyermek képességeik fejlesztését.

A sajátos nevelési igényű gyermek játéktevékenysége során kiemelt feladatok:

Beszédfigyatekos gyermekek esetében a kommunikációs készségek fejlesztésén túl a társakkal való együttműködés intenzív támogatása, felnőtt személyes közreműködésével (együttjátzás). Mindig rendelkezésre áll a gyermekkel való kommunikáció segítésére. A társak elfogadó attitűdjének erősítése.

Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében elsősorban az eszközök használatát ismerteti meg, együttjátszással segíti játéktevékenységének alakulását, társak elfogadását, együttműködés és társas kapcsolatok formáinak saját szintjén történő kialakulásának segítése. A játéktervek kialakításánál fokozottan ügyelni kell szükség esetén nyugalmas elvonulás lehetőségének biztosítására. További kiemelt feladat a megfelelő mennyiségű és minőségű érzékszervi és mozgás ingerek biztosítása, testi épségének védelme.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére:

Képes szerepvállalásra.

Kialakult a kisebb – nagyobb csoportban való együttjátzás igénye, alkalmazkodás a többiekhez. Megjelennek társas viselkedésükben a szabályok, adekvát viselkedési formák, kommunikációs készségek, normák – melyeket képesek betartani

Játéka elmélyült kitartó, kreatív.

Játékeszközökre vigyáz.

2. Verselés, mesélés

Cél:

Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése.

A mesélés pihentető, szórakoztató, az anyanyelv közegén át az emberi kapcsolatokra tanító hatásaival a gyermek váljon képessé a világban eligazodni. A népi, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, a klasszikus, a kortárs irodalmi művek iránti vonzódás megalapozása, a könyvek megszerettetése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Kizárólag az élőbeszéd által közvetített mesélést és verselést alkalmazza. A spontán és szervezett tevékenységek során (gyermekek által behozott könyvek esetében is) művészi értékű, népi, klasszikus és kortárs irodalmi alkotásokat válogat évente 15-20 mesét és 15-20 mondókát, verset az alábbi szempontok szerint:

Rövid állatmesék, láncmesék. A versanyag zömét a népi mondókák alkotják, ezek közül is ölbeli játékok, állathívogatók és az ismert költőink ritmikus, játékos versei. Gyermekeknek egyszerűbb tündérmesék, hosszabb lélegzetű állatmesék, magyar írók modern meséi, valamint verses mesék. A népi mondókák, halandzsza szövegek, kiolvasók, vidám humoros versek, klasszikus és mai magyar költők versei, művei. Klasszikus tündérmesék, cselekmény dús állatmesék, népmesék, novellisztikus, realiztikus, tréfás mesék, verses mesék, meseregények. A versanyagot gazdagítják a népi mondókák, kiolvasók mellett a lírai versek.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatja rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A meséhez szükséges nyugalmat pedagógiai tapintattal, a személyes kapcsolatokat erősítő érzelmi eszközökkel, a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal teremti meg. (A szervezett mesehallgatás lehetséges időpontjai: napközben kötetlen szervezéssel, és elalvás előtt-csak megnyugtató témájú esetén). A mesélés során szemléltetést nem alkalmazva a belső kép megjelenítésére helyezi a hangsúlyt. Egy – egy mese többszöri, változatos elmondásával (mesei szereplők személyében, narrátorként, feladatokkal/tevékenykedtetéssel színesítve) segíti a történet mélyebb megismerését és előkészíti a mese dráma pedagógiai feldolgozását, dramatizálást, bábozást. Segíti az irodalmi élmények feldolgozását a rajzolás, mintázás, a zene, a játék, a mozgás, a hagyományok és a szokásokon keresztül. A verselést, mondókázást a nap minden szakában alkalmazhatja. Lehetőséget teremt, hogy a gyermekek is meséljenek egymásnak, főleg a nagyobb és a vegyes csoportokban. Ösztönözi a „színház” -, „bábszínház”-i kezdeményezéseket. Lehetőség szerint a nagyok könyvtárlátogatását megszervezi, saját kis könyvtárukat használja, óvja és bővíti folyamatosan.

A többszöri meghallgatás után a gyermekekkel a mesei részeket, **mesét dramatizálva is feldolgozza** a fokozatosság betartásával, szókincsük és kifejezőmódjuk bővítésére. A bábokkal való ismerkedéskor rövid, párbeszédese jeleneteket mutat be. Később a bábok számát, jelenetek időtartamát növeli. Eleinte a kicsiknek paraván nélkül bábozik. A nagyobbakkal minden adandó alkalmat felhasznál a kiolvasók, versek ismételtetésére. Az új verseket a gyermekek élményeihez kapcsolja a komplexitás jegyében. Ügyel a szavak pontos, tiszta ejtésére, értelemszerű hangsúlyozására. A mesék, versek cselekményét mozgással, mimetikus játékkal is kifejezi. Mese, vers tevékenységeket naponta biztosít. A mondókázást mindig mozgáshoz, játékhoz kapcsolja. A versek mondogatását spontán helyzetekhez, emlékezetes élmény együttesekhez fűzi az utánzási, ismétlési kedvet felkeltve. A verset, mint egészét mindig az elejétől a végéig mondja el. A hozzá kapcsolódó gesztusokkal, mozdulatokkal, közös ritmikus beszéddel motivál.

Beszédfigyatekos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a szöveg-mozgás-ritmus összekapcsolására, a bábozás-dramatizálás adta pszichológiai lehetőségek kihasználására, érdeklődés felkeltésére.

Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a szövegértés és figyelem szintjének megfelelő anyag és eszköz választás, bábozás-dramatizálás adta pszichológiai lehetőségek kihasználására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek szívesen mondókáznak, verselnek, várják, igénylik a mesét, ők maguk is mesélnek, báboznak, dramatizálnak, hallott vagy kitalált történeteket. Tudnak néhány mondókát, verset, mesét emlékezetből felidézni.

Szeretik a könyveket és vigyáznak épségükre – a helyükről veszik el és teszik vissza. Szívesen nézegetik, olvasnak a képekről.

Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani.

Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatai érthető kifejezését.

korcsoport	szervezési forma				szervezési mód				idő
	mikro csoportos	csoportos	egyéni	páros	kötetlen	kötelező	közvetve kötelező	játékba integrált	javasolt időtartam
mini	X	alvás előtt	X	X	X	alvás előtt			2-3 perc
kicsi	X	alvás előtt	X	X	X	alvás előtt			2-5 perc
középső	X	alvás előtt			X	alvás előtt			5-10 perc
nagy	X	alvás előtt			X	alvás előtt			15-30 perc
vegyes	fenti korcsoportoknak megfelelően								

A képességfejlesztés lehetőségei a vers és mesehallgatás alkalmain

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS	ÉRTELMI	VERBÁLIS	TESTI
<p>Érzelmi biztonságuk kialakítása, érzelmi életük gazdagítása, igazságérzet kialakítása. kapcsolatteremtő képesség.</p>	<p>Belső képi világuk, fantázia, reprodukció készség mese megértése, időrendiség, Testrészek ismerete, testséma fejlesztése, dominancia</p>	<p>Mozgásos észlelés, tapintásos észlelés, hallás, hangészlelés, auditív emlékezet, beszédritmus,. Beszédkedv felébresztése, artikulációs tisztaság, beszédképesség, nyelvi kifejezőképesség, beszédkultúra, pantomimika. Nonverbális készségek</p>	<p>Ritmuserzők, auditív ritmus egyensúlyérzők, finommotoros tevékenység: beszéd és mozgás összekapcsolása</p>

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

„Az éneklés az öröm forrása, kedvelt, önfeledt tevékenység, és hogy részt vállaljon a teljes személyiség formálásból” (Kodály).

Örömteli, élményekben gazdag tevékenységekben a zenei – érdeklődés, anyanyelv, ízlés kialakítása. A zene iránti befogadó készség kialakítása, zenei élményekhez juttatás, zenei érdeklődés keltés, örömszerzés, esztétikai fogékonyság megalapozása, az éneklés – zenélés – ritmikus mozgás megszerettetése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Énekes játékok, népi gyermekjátékok, mondókák és igényesen válogatott klasszikus, kortárs művészeti alkotások felhasználásával, (évente 15-20 darab) fejleszti a ritmust, éneklést, hallást, mozgást.

♫ Az éneklési készség, ritmusérzék, hallásfejlesztés, harmonikus mozgás, zenei alkotó fantázia fejlesztése.

♫ A népdalok, népi játékok által a hagyományokat megismerteti, továbbélését segíti.

♫ Jó példát mutat a gyermekeknek a tiszta, szép énekléssel és szövegkiejtéssel.

Ügyel, hogy a dalanyag a gyermekek életkorának, értelmi és fizikai adottságainak megfelelő, kis **hangterjedelmű** c-c' magasságú legyen.

Buzdítja, bátorítja a gyermekeket az egyéni, önálló éneklésre is.

Az **egyenletes löktetés** megéreztetését kiscsoportos korban elkezdheti egyszerű, utánzó mozdulatok folyamatos ismételtetésével.

A **dalok ritmusát** kiemeli, erre épül a motívum hangsúly megéreztetése.

Egyenletes és ritmus összekapcsolása.

Ritmus visszhang játék.

Gyors-lassú tempó érzékeltetése és kifejezése.

Megismerteti a gyermekeket néhány egyszerű ritmushangszer használatával.

Hallás fejlesztés: Magas és mély hang közti különbség felismerése és kifejezése.

Halk és hangos közti különbség felismerése és kifejezése.

Hangszín felismerés: a környezete tárgyainak, zörejeinek felismerése. Belső hallás fejlesztése:

Dallam felismerés (dúdolásról, hangszerről).

Dallambújtatás

Harmonikus mozgás, gyermektánc fejlesztése

Térformák alakítása. Egyszerű tánc mozdulatok elsajátítása (p1: páros forgás, guggolás, taps, sarokkoppantás, egy- kétlépéses csárdás).

Átbújás - kaputartás, szűkülő-bővülő kör, fogyó-gyarapodó, páros játékok, utánzások, mozgásos játékok.

Zenei alkotó fantázia fejlesztése

Kérdés-felelet játék. Énekelve beszélgetés. Énekelve, ritmizálva köszönés.

Ismert mondókára, versre dallam kitalálása.

Az egyszemélyes játékhelyzettel felkelti a gyermek **éneklési kedvét**.

A nagy teret igénylő énekes játékokat az 5-6-7 éves korú gyermekek számára a tornaszobában szervezi (Napsugár Óvoda feladatellátási helyen), a többi korosztálynak a csoportszobában vagy udvaron. A zenei nevelést szorosan kapcsolja az óvodai élet minden területéhez.

A **jeles napokat, ünnepeket** a kapcsolódó mondókákkal, dalok éneklésével (Mikulás, Karácsony, Újév, Farsang, Húsvét, Március 15) feleleveníti.

Természeti és társadalmi eseményekhez kapcsolódó népszokások dalainak, játékeinak felelevenítése.

Zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatarozását is.

MONTESSORI eszközrendszerünkben csendjáték, a zörejdobozok és a csengősor alkalmazása segíti a zenei nevelésünket

Beszéd fogyatékos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a szöveg-mozgás-ritmus összekapcsolására, a ritmushangszerek egyéni alkalmazására.

Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a szövegértés és figyelem, zenei képességek szintjének megfelelő anyag és eszközválasztás, a közös zenei tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együttmozgással, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat, egyedül is tudnak énekelni, (tisztán, helyes szövegkiejtéssel), érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát és ismerik a különbséget.

Felismerik egymás hangját, a környezet hangjait, megkülönböztetik a zenei fogalompárokat, több dalt ismernek az ünnepekhez kapcsolódva, tudnak egyszerű táncos mozgásokat végezni, változatos térformákat ismernek és alkalmaznak, figyelmesen, élvezettel hallgatják a bemutatott zenét, éneket, felismernek néhány jellegzetes hangszert (zongora, gitár, hegedű, furulya, dob, cintányér, triangulum).

korcsoport	szervezési forma				szervezési mód				idő javasolt időtartam
	mikro csoportos	csoportos	egyéni	páros	kötetlen	kötelező	közvetve kötelező	játékba integrált	
mini	X		X	X	X				3-5 perc
kicsi	X		X	X	X				5-10 perc
középső	X	X körjáték- gyermektánc				gyermekjáték	készségfejl.		10-perc gyermekjáték 5-6 perc készségfejl.
nagy	X	X körjáték- gyermektánc				gyermekjáték	készségfejl.		15-25 perc gyermekjáték 5-10 perc készségfejl.
vegyes	fenti korcsoportoknak megfelelően								

Képességfejlesztés lehetőségei az ének, zene, énekes játék tevékenységében

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS	ÉRTELMI	VERBÁLIS	TESTI
<p>Zenehallgatás – befogadás, zenei ízlés, népi hagyományok ápolása, ismerkedés a klasszikus zenével a szép, - mint esztétikai élmény egymáshoz való pozitív viszony érzelmi élet gazdagodjon. Alkalmazkodó képesség, együttműködő készség, közösségi érzés.</p>	<p>Auditív memória, belső hallás, vizuális memória, dallam felismerés hangszerről, énekhangról, dallamvisszhang. Zenei érdeklődés, téri tájékozódás – keresztcsatornák, zenei kreativitás, zenei improvizáció, pontos szövegkiejtés, tiszta éneklés és artikuláció. Testséma, testrészek</p>	<p>Hangszín felismerés: zörejangok, különböző hangú tárgyakkal halk hangos felismerés, maga – mély hang érzékelése, megkülönböztetése, felismerése, ritmusérzék, egyenletes lüktetés, környezet hangjainak megfigyelése</p>	<p>Mozgáskultúra fejlesztés, mondóka, játékos mozgással, egyenletes lüktetés, különböző mozgásformákkal, ritmustartás, ritmustapsolás, ritmushangszerek megismerése, mondóka ritmusa, nagy mozgások fejlesztése: gyors – lassú mozgások, egyensúlyérzék és finommotorika</p>

4. Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, vizuális tevékenység

Cél:

A gyermeki személyiség fejlesztése művészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel. Jókedvvel végzett tevékenység közben óvodásainkban a külső világot megismerő képesség, az ebben való tájékozódás, intellektuális látás, kreativitás, befogadó képesség kialakulása. Képi-plasztikai kifejezőképességük, komponáló, és rendező képességük, esztétikai érzékenységük és igényességük, finom-motorikájuk, a színeképzet, térbeli tájékozódó képességeik, saját formanyelv, önkifejezés fejlődése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Megismerteti a különféle **anyagokat, eszközöket, technikai eljárásokat**, hogy ha ezekben gyakorlottá válnak, tudjanak a tartalomra figyelni (képzelet, fantázia, egyéni érzelmek, egyéni kifejezőmód). A mindenkor elérhető, megfelelő minőségű, méretű eszközök, anyagok elmélyült, tetszőleges időtartamú elfoglaltságra ad lehetőséget. Minél több egyéni és közös élménynyújtásra törekszik: a spontán és irányított szemlélődés, felfedezés, rácsodálkozás, a jelenségek formája, színe megfigyelésre készíti a gyermekeket. Az eszközök biztonságos használatát, a technikai eljárásokat minden gyermekkel megismerteti, hangsúlyt fektet az egészségügyi és viselkedésbeli szokások kialakítására. Arra törekszik, hogy megismerjék az eszközök, anyagok állandó helyét, szabad tevékenység közben óvják környezetüket, ruhájukat, és vegyenek részt tisztításukban, elrakásukban (életkornak megfelelően).

Lehetőséget ad a gyermekeknek önálló új technikát is kitalálni, alkalmazni. Az örömmel, játékosan végzett vizuális tevékenységet úgy biztosítja, hogy a gyermekektől a cselekvést és nem az eredményt várja, értékeli. Ugyanakkor figyelembe veszi, hogy a rajzzal közöl valamit.

Biztosítja a megfelelő körülményeket: állandó hely, a gyermek által bármikor elérhető eszközök, anyagok, jó légkör. Tiszteletben tartja az egyéni fejlődésük útját, tempóját, sikerélményhez juttatja őket.

Eszközt, anyagot, témaválasztási lehetőséget kínál, mely a gyermek érzelmi beállítódására, kötődésére, környezetismereti témára épül a cselekvés öröme érdekében.

Szervezeti forma megválasztásával a rugalmasság, folyamatosság elvét alkalmazza.

Biztosítja az alkotás lehetőségét az egész nap folyamán.

Nagyobb gyermekkel kiállítás - tárlatlátogatást szervez –lehetővé teszi a műalkotásokkal való ismerkedést.

A vizuális tevékenységekhez szükséges érzékelésfejlesztési eljárásokat Montessori pedagógiájából is meríti (Nefelejcs Tagóvoda). Montessori eszközök használatával a tulajdonságok, fogalmak pontosabb és differenciáltabb kialakításához vezeti a gyermekeket a mindennapi gyakorlásban. Az eszközök által exponált feladatmegoldás által, mindig sikerélményben részesíti a gyermekeket, többszöri gyakorlással a megszerzett tapasztalatok bevésszését támogatja.

Néphagyomány elemei:

Népi kismesterségek alapfogásainak bemutatásával régi technikák megismerése / gyakorlása és az ehhez szükséges természetes anyagok felhasználása. (csuhé, vessző, kukorica, magvak, termések, szalma, fonal, gyapjú, agyag, stb.)

Az ünnepekhez és jeles napokhoz kapcsolódó jelképek, nemzeti szimbólumok elkészítése, közös, örömszerző tevékenység a csoportban.

Beszédfogyatékos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani az alkotás közben kialakuló kommunikációs lehetőségek kihasználására.

Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a figyelem, finom-motorikai képességek szintjének megfelelő anyag és eszközválasztás, a közös ábrázoló tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együttes játékkal, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása.

Balesetvédelem fokozott biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Túlnyomórészt önállóan használják a megismert technikákat, eszközöket, ismerik az anyagok tulajdonságait, örömmel, saját kezdeményezésre élnek az önkifejezés módjaival, rajzolnak, festenek, kézimunkáznak, a firkálástól eljutnak a képalkotásig, élmény és elképzelés után egyéni módon megjelenítve azt, alkotásaikban, emberábrázolásukban részletező formák, egyszerű mozgások jelennek meg, plasztikai munkáik változatosak, egyéniak, építésben, téralakításban ötletesek és együttműködőek, az alapszíneket, azok árnyalatait ismerik, felismerik, alkalmazzák, saját és közösen készített kompozíciókról, műalkotásokról, művészi tárgyakról tudnak véleményt alkotni, megfelelően fogják a ceruzát, téri, formai, szín képzetek gazdagodnak, koordinált a szem-, és kézmozgásuk emlékezet után (vizuális, auditív) is tud ábrázolni.

korcsoport	szervezési forma				szervezési mód				idő
	mikro csoportos	csoportos	egyéni	páros	kötetlen	kötelező	közvetve kötelező	játékba integrált	javasolt időtartam
mini	X		X		X			X	2-5 perc
kicsi	X		X		X			X	3-10 perc
középső	X		X	X			X	X	10-20 perc
nagy	X		X	X			X	X	15-35 perc
vegyes	fenti korcsoportoknak megfelelően								

Képességfejlesztés lehetőségei a rajzolás, a mintázás, kézimunka tevékenységeiben

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS	ÉRTELMI	VERBÁLIS	TESTI
<p>Akarati tulajdonságok, igényesség, szép iránti fogékonyság, esztétikai érzelmek, frusztráció. Önismeret, önértékelés, önbizalom, testséma, testrészek, keresztcsatornák, pozitív énkép, önefogadás, alkalmazkodási készség.</p>	<p>Alaklátás, formaállandóság, rajzi kifejezőképesség, emlékezet, fantázia, alkotóképeség, észlelőképeség, formák, arányok, méretek, színek, színharmóniák, színárnyalatok. Formaérvék, formaismeret, formaképzület, színérvék, díszítérvék, irányérvék, mozgásos észlelés rész – egész látás, tapintás, észlelés, megfigyelévképeség, vizuális memória, ritmus, összehasonlítás, szétválasztás, csoportosítás, téri tájékozódás síkban, térbeli alakzatok felismerése, létrehozása.</p>	<p>Fogalomrendszer, szókincsbővítés Időviszonyok Tárgyi megnevezések Testfogalom Verbális fejlesztése Rajzi kifejezőkészség komplex fejlesztése</p>	<p>Egyensúlyérvék, Finommotorika, kézügyesség. Helyes eszközfogás, ülés, testtartás Nagymozgások szem – kéz, szem – láb koordinációja, mozgás feletti kontroll, mozgás tudatos irányítása, szemmozgatás, szemfixáció.</p>

5. Mozgás

Cél:

Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a testi-lelki harmónia kialakulása, a társra figyelés, az alapvető testi képességek és mozgáskészségek (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgás) és pszicho-motoros képességek fejlődése, a mozgás megkedvelése különös tekintettel a természetes mozgásokra, és koordinációra, a helyes testtartás kialakítására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- † Fizikai állóképesség, erőnlét és koordináció fejlesztése.
- † Nagy- és finommozgások, testséma, téri tájékozódás és egyensúlyfejlesztés.
- † Laterális dominancia fejlesztése.

Vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó illetve azt kiegészítő szerepű mozgásokat gyakoroltat.

Probléma megoldást erősíti mozgással végzett feladatmegoldásokkal.

A mozgással kapcsolatos szókészletet fejleszti.

Fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitást előkészíti.

A sikeres feladatmegoldások eredményeként növeli az önértékelést és önbizalmat.

A tornával és mozgásos játékokkal fejleszti a gyermekek **természetes mozgását, valamint testi képességeiket** (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, koordináció). Pozitív irányba befolyásolja a mozgás által a gyermek teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítő képességét. A mozgásos tevékenységek során segíti a **térben való tájékozódást**, a helyzetfelismerést, az alkalmazkodó képesség, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását. Iskolakezdést megelőző évben az egészséges versenyszellem alakítása, társakra figyelés (siker, kudarcátírás, alkalmazkodó képesség). A mozgásos lehetőségeknek teret biztosít teremben és szabad levegőn egyaránt. Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást szervez az óvoda tornaszobájában, vagy csoportszobában, udvaron. Mindennapos testmozgást az udvaron, rossz idő esetén a teremben, tornaszobában biztosítja.

Zenés tornát, sétákat, kirándulásokat (4-7 évesekkel) szervez.

Differenciált feladatadással és változatos eszközökkel, kézi szerekkel lehetőséget teremt arra, hogy az adott gyakorlatokat a gyermekek saját képességeiknek megfelelően hajtsák végre, kellő aktivitást és terhelést biztosít, erőkifejtésre ösztönözzön. A foglalkozások körültekintő szervezésével és előkészítésével a várakozási időt kerüli.

Az életkorhoz az alábbi szempontok szerint a mozgásanyagot összeállítja.

Járás, csúszás, kúszás, mászás, futás, ugrások, dobás, elkapás, húzás, tolás, függeszkedés, forgás, gurulás, hordás, egyensúlyozás. Gimnasztika és talajtorna elemek. Sokszínű, változatos testnevelési játékok. A különböző talajú udvar (térköves és szilárd, homokos, füves, kavicsos, gumitéglás, fenyőkérges) is sok mozgásra, edzésre nyújt lehetőséget, melyeket a lehető legtöbb kint tartózkodással kihasználja.

Sportnap: hagyományosan minden év májusában.

Beszédfigyatekos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani az kialakuló kommunikációs lehetőségek kihasználására, a mozgás által fejlődő beszédképesség megalapozására,

Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a figyelem, mozgás képességek szintjének megfelelő feladat és eszköz és helyválasztás, a közös mozgás tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együttes játékkal, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása. Egyéni feladatvégzés lehetőségeinek megszervezése a csoportszobában is (pl. deszka, labda, egyensúlyozók, tölcser). Balesetvédelem fokozott biztosítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.

Kis és nagymozgásuk összerendezett, egyensúly észlelésük kialakult, erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika.

Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.

Tudnak ütemtartással járni, gyorsan reagálni, a gimnasztikai gyakorlatokat szabályosan végzik, helyes technikával bánnak a kézi szerekkel.

Tudnak helyben labdát pattogatni néhány leütéssel.

korcsoport	szervezési forma				szervezési mód				idő
	mikro csoportos	csoportos	egyéni	páros	kötetlen	kötelező	közvetve kötelező	játékba integrált	javasolt időtartam
mini		X				X			5-10 perc
kicsi		X				X			15-20 perc
középső		X				X			20-35 perc
nagy		X				X			35 perc-
vegyes	fenti korcsoportoknak megfelelően, differenciált feladatadással, vagy más időpontban.								

A csoport fejlettségével, mozgásigényével összhangban ennél hosszabb tevékenység is megvalósítható.

Képességfejlesztés lehetőségei a mozgástevékenység terén

TESTI	ÉRZELMI – SZOCIÁLIS	ÉRTELMI	KOMMUNIKÁCIÓS
<p>Erő, ügyesség, összerendezett mozgás, egyensúlyérzék. Finommotorika, állóképesség, mozgásigény, nagymozgások, szem – kéz koordináció.</p>	<p>Aktivitás, érzelmi motiváltság erősítése, kitartás, szabálytudat, nehézségek leküzdése.</p> <p>Közösségi magatartás, kudarc elismerése, önbizalom, önértékelés, testfogalom, testséma, testrészek és funkcióik megismerése, oldaliság, a törzs függőleges zónájának kialakítása, önmaga felismerése (tükör).</p>	<p>Térérzékelés, téri irányok és viszonyok, alak, forma, szín, méret megismerése, keresztcsatornák, vizuális, tapintásos, hallásos. Vizuális időrendiség és ritmus, vizuális diszharmónia.</p>	<p>Tárgyak testrészek megnevezése, téri irányok viszonyok megnevezése, méret, hasonlóság, különbözőség megnevezése, mozgással és a testsémával kapcsolatos szavak gyakorlása.</p>

6. A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

Minél több érzékszervi és mozgásos tapasztalat szerzése az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, valamint annak formai, mennyiségi viszonyairól. Életkoruknak megfelelő szinten olyan szokásrendszer elsajátítása, amelyek meghatározóak a környező világgal való harmonikus kapcsolatteremtéshez. A környezettudatos magatartásra nevelés, amely magába foglalja az emberi alkotásokat, életmódot, gondolkodást, viselkedést, a természet védelmét. A természeti, emberi, tárgyi környezettel, családdal való ismerkedés során olyan tapasztalatok szerzése majd alkalmazása, amelyek matematikai tartalmúak: mennyiségi, alaki, nagyság- és sík-térbeli viszonyok.

Az óvodapedagógus feladatai:

Elősegíti az emberi és tárgyi környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, a természet védelmét, a környezettudatos magatartás megalapozását. A környezettel való ismerkedés közben fejleszti a gyermekek beszédmegértő, és nyelvi kifejezőkészségét, értelmi képességeit. A környezet megismerése közben tapasztalatokat nyújt a tér- és síkbeli formákkal, mennyiségi összefüggésekkel, relációkkal kapcsolatban. Elegendő alkalmat, időt, helyet biztosít a biztonságos életvitel szokásainak kialakításához. Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. Sokféle lehetőség biztosítása – komplexitás – a spontán és szervezett tapasztalat, és ismeretszerzése, azok rendszerezésére. (alkalmi, idő, hely, eszközök) Lehetőség szerint projektekbe szervezett tevékenységekben valósítja meg az ismeretek sokoldalú, cselekvésbe és tapasztalásba ágyazott, élmény alapú feldolgozását.

A tervezés során figyelembe veszi a négy őselemet: Tűz-Víz-Föld-Levegő (a Napsugár Óvoda feladat-ellátási helyen), évszak változásait, ünnepeket, a helyi adottságokat, kozmikus nevelés elemeit (Montessori csoportok-Nefelejcs Tagóvoda) lehetőségeket.

Alkalmi és folyamatos tevékeny tapasztalatszerzéseket, megfigyeléseket, komplex érzékszervi ismeretgyűjtéseket, munka jellegű tevékenységeket, szimulációs játékokat szervez az alábbi témakörökről:

Évszakok, természet változásai, időjárás, öltözködés, színek. Hét napjai, napszakok. Növények, állatok, ezekhez kapcsolódó emberi tevékenységek. Test. Közlekedés. Városunk. Család. Foglalkozások. Fizikai jelenségek. Természeti és kulturális értékek. A kompetencia alapú programcsomag és a „Zöld óvoda” feltételeinek megvalósítása.

A tárgyak, személyek összehasonlítása tulajdonság szerint. Halmazalkotás, ítéletek, nyitott mondatok, relációk, mérhető tulajdonságok, rendezés, sorozatok.

Számfogalom előkészítése: összemérés (mennyiségek, halmazok), természetes szám képzeteinek kialakítása (tőszám, sorszám). Műveletek: bontás, hozzátevés, elvevés, ugyanannyivá tétel. Tapasztalatok a geometria köréből, építés. Alkotások szabadon és másolással, tevékenység tükörrel, tájékozódás térben és síkban.

A Nefelejcs Tagóvodában a Montessori eszközeivel is biztosítja a tapasztalatszerzést, a tevékenykedést, a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, megértés, problémalátás, megoldás), a matematikai gondolkodás fejlesztését. (eszközkészlet a mellékletben) E tevékenységformát kiegészíti a Montessori nyomán alkalmazott kozmikus nevelés elemeivel. Képviseli azt a szemléletet, hogy úgy, ahogy minden emberben van valami jó, minden élőlénynek van helye és szerepe az élet körforgásában és a saját faja szempontjából lehet szépnek látni azt.

Kiemeli az ember szerepét a világban. Felhívja a gyermekek figyelmét az emberi alkotásokra, tiszteletet ébresztünk minden alkotó ember iránt. Fontos feladata a békére nevelés megalapozása. Tudatosítja, hogy a másik – esetleg más bőrének a színe, más az anyanyelve, a

hite, a világnézete – emberi mivoltában, lényegében hozzá hasonlóan gondolkodik, érez, és szeretetre, békességre vágyik. Mindezzel előkészíti azt a szemléletet, hogy a világmindenség egységes egész és mindannyian ennek része vagyunk.

Beszédfogyatékos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a kialakuló kommunikációs lehetőségek és beszédszervek ügyesítésének kihasználására.

Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a figyelem, értelmi képességek szintjének megfelelő anyag és eszközválasztás, a közös tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együttes játékkal, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása. Egyéni tapasztalatszerzés biztosítása. Balesetvédelem fokozott biztosítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek tudják nevüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, lakáscímüket, óvodájuk, városuk nevét és saját születési idejüket, helyüket, ismerik az alapszíneket, és azok árnyalatait, gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, alkalmazzák a gyalogos közlekedési szabályokat, ismerik a közlekedési eszközöket, testrészeiket, gondozásuk, védelmük szokássá vált, ismerik a környékükön lévő intézményeket, boltokat, az ott dolgozó felnőttek munkáját. Jól tájékozódnak közvetlen környezetükben, ismernek városi nevezetességeket, rendelkeznek egyszerű – rövid távú tájékozódással. Megkülönböztetik az évszakokat, tudják, hogyan követik egymást, felismerik a napszakokat, felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit, ismerik a háziállatokat, néhány madarat, bogarat, vadállatot, azokat élőhelyeik szerint csoportosítják, környezetük növényeit felismerik, gondozásuk egyszerű műveleteit elvégzik. Rendeltetésszerűen használják a munkaeszközöket. a növények fejlődése és az időjárás közötti összefüggéseket felismerik, ismerik a víz, a levegő, a napfény fontosságát, megkülönböztetik a szép, tiszta, a piszkos, szemetes, megrongált környezetet, véleményt formálnak ezzel kapcsolatban, környezetükben az elsajátított erkölcsi magatartási normákat betartva viselkednek, ismerik, szeretik és védik a szülőföld, az itt élő emberek szokásait, hagyományait, a hazai kultúra értékeit, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Tudnak számolni és tárgyakat megszámlálni legalább 10-ig, tudnak 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni, megállapítani: több – kevesebb – ugyanannyi, összehasonlítanak mennyiségi, nagyság, szín és forma szerint. Megkülönböztetik az irányokat (jobbra – balra, fent - lent), értik és követik a helyet, irányokat kifejező névutókat, mindezt a mindennapi tevékenységben alkalmazzák.

Matematika:

korcsoport	szervezési forma				szervezési mód				idő javasolt időtartam
	mikro csoportos	csoportos	egyéni	páros	kötetlen	kötelező	közvetve kötelező	játékba integrált	
mini									
kicsi	X		X					X	3-5 perc
középső	X		X	X	X		januártól	X	5-10 perc
nagy	X	kooperatív csoportokban	X	X	X	kooperatív csoportokban	X	X	15-30 perc
vegyes	fenti korcsoportoknak megfelelően								

Környezeti tartalmak

korcsoport	szervezési forma				szervezési mód				idő javasolt időtartam
	mikro csoportos	csoportos	egyéni	páros	kötetlen	kötelező	közvetve kötelező	játékba integrált	
mini	X		X		X			X	2-5 perc
kicsi	X		X		X			X	3-10 perc
középső	X	helyszíni foglalkozás	X	X		helyszíni foglalkozás	januártól	X	10-20 perc
nagy	X	helyszíni foglalkozás, kooperatív csoportokban	X	X		helyszíni foglalkozás, kooperatív csoportokban	X	X	15-35 perc
vegyes	fenti korcsoportoknak megfelelően								

Képességfejlesztés lehetőségei a külső világ tevékeny megismerése során

TESTI	ÉRZELMI - SZOCIÁLIS	ÉRTELMI	KOMMUNIKÁCIÓS
<p>Egyensúlyérzék, finommotorika, nagymozgások, szem – kéz, szem – láb koordináció.</p> <p>Manipulációs készség, gyors reagálás.</p>	<p>A természethez való pozitív érzelmi viszony szülőföld, emberek, a táj szeretetre nevelés, tárgyi kultúra értékeinek szeretete, védelme.</p> <p>Feladattudat, szabálytudat, kitartás, türelem, ítélőképesség, kapcsolatteremtő képesség, közösségi érzés, szociabilitás, másokkal való kapcsolat igénye, testséma önmaga felismerése.</p> <p>Intellektuális érzelmek, együttműködési készség, feladattartás, önálló feladatmegoldás.</p>	<p>Érzékelés, íz érzék, térérzékelés, idő érzékelés, érzékszervi működés.</p> <p>Figyelem – koncentrált, - szándékos:</p> <p>Formaalakítás, hallási érzékelés, szem fixációs működése, tapintásos érzékelés.</p> <p>Téri helyzetek, cselekvések, színek, irányok, formák, tulajdonságok, méretek felismerése.</p> <p>Fogalomalkotás, számfogalom, számolási készség, problémamegoldó gondolkodás</p> <p>Szándékos figyelem Problémakezelés</p> <p>Analizáló-szintetizáló készség fejlesztése</p>	<p>Beszédkultúra, kérdéskultúra, kifejezőkészség, magabiztos tudatos kreatív önkifejezés.</p> <p>Választékos nyelvi eszközökben gazdag, kulturált stílus különböző kommunikációs helyzetekben.</p> <p>Beszédbátorság erősítése, beszédtechnika fejlesztése, szövegértés, kialakítása szövegalkotási kedv felkeltése</p> <p>Kommunikációs igény motiválása.</p> <p>Szókincsbővítés, tiszta artikuláció fejlesztése, verbális fejlesztés, testrészek neve.</p>

7. A munka jellegű tevékenységek

Cél:

A munkavégzéshez szükséges beállítódások, célszerű munkafogások, attitűdök fejlesztése készségek, képességek, tulajdonságok kialakulása, cselekvő tapasztalással a gyermeki személyiség, saját és mások munkájának megbecsülésére és elismerésére nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

Nyugodt légkört biztosít, hogy kitartással végezhessek el a tevékenységeket.

Állandó megerősítéssel a **munkához való pozitív viszonyt alakít ki**, mely során megtanulják tisztelni a munkát végző embert.

Megéretteti a gyermekekkel, hogy a munka felelősségteljes feladat, melynek eredménye van.

Megismerteti a külső világ tevékeny megismerése által kínált tevékenységek, kísérletek során alkalmazott eszközök balesetmentes használatát. (szőlőprés, paradicsompasszírozó, szűrők, reszelő, kések, tölcsérek stb.)

A kísérletek során alkalmazott elektromos eszközök bemutatását, használatát dajkai segítséggel kellő körültekintéssel szervezi meg.

Ügyel arra, hogy ne jelentsen terhet, feleljen meg az egyéni fejlettségi szintnek.

Igényt alakít ki a gyermekekben a rend és a rendezett körülmények megtartására, helyreállítására.

Arra neveli a gyermekeket, hogy változó körülmények között is képesek legyenek alkalmazni ismert munkafogásokat.

Fejleszti az akarati tulajdonságaikat: önállóságukat, kitartásukat, önzetlenségüket, felelősségtudatukat.

Méretben és minőségben olyan **eszközöket biztosít**, amelyek megfelelnek az óvodás gyermekek igényeinek.

A gyermeket (az óvodába lépés kezdetétől az iskolába menetelig) a **saját személyükkel kapcsolatos** teendőkkal ismerteti meg és gyakoroltatja: testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, majd a társakért végzett tevékenységek önként vállalását vezeti be.

A **naposi munkát** (5-6-7 éves korban) figyelemmel kíséri. A napos feladatait (déli terítés) megismerteti.

A gyermeket **alkalomszerű munkákkal** bízza meg fejlettségétől függően:

Eszközök előkészítése, elrakása, teremrendezés, eszközkészítés, javítás, növénygondozás, seprés, gereblyezés, lombgyűjtés, locsolás, hólapátolás.

Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a figyelem, értelmi képességek szintjének megfelelő feladat és eszközválasztás, önkéntes vállalás alapján.

Balesetvédelem fokozott biztosítása.

A tevékenységek jellemzői óvodáskor végére:

A rájuk bízott feladatot szívesen önállóan végzik,

a gyakori tevékenységek, cselekvések szokássá válnak,

figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére,

aktívan vesznek részt a teremrendezésben, ágynemű rendezésében

a környezetükben lévő állatokat, növényeket óvják, gondozzák,

a szelektív szemét és hulladékgyűjtés szokássá válik,

a munka elvégzésére való törekvés által kitartóak, türelmesek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük,

önállóan és igényesen végzik a naposi munkát,

örömmel végez munkát a közösségért,

szívesen segítenek a kisebbeknek, de kortársaiknak is, szeretnek meglepetést készíteni,

megerősödnek bennük a munka játéktól eltérő jegyei.

8. Tanulás

Cél:

A gyermek közvetlen környezetéből származó tapasztalataira, kíváncsiságára, utánzási hajlamára, élményeire, érzelmi beállítódására épített tartalmak megismerése, a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók differenciált fejlődése, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Elsődleges cél a gyermeki kompetenciák fejlesztése, támogató környezet megteremtésével, és a gyermeki előzetes tapasztalatok figyelembevételével.

Az óvodapedagógus feladatai:

Érzelem gazdag, biztonságot nyújtó, kölcsönös bizalmon alapuló csoportlétkör kialakítása, az érési folyamatok optimális megtámogatása.

Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatás, tapasztalás és cselekedtetés, felfedezés, problémahelyzet biztosításával a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése, a kutatás, problémamegoldás, felfedezés örömeivel, önálló gondolkodás biztosításával. Mindig figyelembe veszi a gyermekek aktuális érzelmi és fizikai állapotát. Épít a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, igyekszik fenntartani érdeklődésüket.

Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermeknek hibázhat, lehetősége van javításra, próbálkozásra.

A közvetlen tapasztalatra, mozgásra, élményre épülő képességek, részképességek fejlesztése, mely magába foglalja a szenzoros, motoros, szociális és verbális tanulást egyaránt. A tervezett tanulási tevékenységet a négy őselem köré/kozmosz világ rendszere alapján szervezi, de tartalma az évszakok változásait követi, a megfigyelhető természeti és társadalmi jelenségeket, eseményeket, az ünnepek sajátosságait, az óvodai élet hagyományait, aktualitásokat.

Használja a modern infokommunikációs eszközöket.

Projektelemekek, téma-hetek (egy vagy 2 hét időtartamban) alkalmazásával komplex ismereteket nyújt, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosít.

Elsősorban differenciáló, egyéni vagy mikro csoportos, illetve kooperatív technikákat alkalmaz.

A tanulás alapvető feltételének megteremtése, a **szokásrendszer kialakítása**, a tevékenységek optimális helyének meghatározása, a jól megválasztott időkeret, és az elegendő számú, méretű, minőségű, sok érzékszervet foglalkoztató eszköz biztosítása.

A szervezeti formát, módszereket a tevékenység tartalmától, a résztvevő gyermekek számától, összetételétől, fejlettségétől függően az óvónő megválasztja, differenciáltan alkalmazza, előtérbe helyezve a kompetencia fejlesztés támogatását, a tanulás eredményességét.

Alkalmazza az alábbi tanulási formákat:

Spontán, játékos tanulás – az óvodai élet bármely szituációjában, kapcsolatában, mely a gyermekek kíváncsiságának, mozgásvágyának, érdeklődésének következménye.

Utánzásos (minta és modellkövetés) – melyben a magatartás és viselkedés tanulás kezdetben óvónői, majd társak példája.

Cselekvéses tanulás: közvetlen manipulálást, rendezést, válogatást, probléma helyzetet biztosít.

Szervezett tanulási lehetőség – az óvodapedagógus által szervezett tevékenység, problémahelyzet, irányított megfigyelés, saját élményű tapasztalatszerzés és a gyermekek kérdéseire, válaszaikra épülő ismeretszerzést, számtalan felfedezést kínál. (lásd lenti táblázat)

Kiemelten kezeli a tervezés és megvalósítás során az egész napos tevékenységeket biztosító 1-2 héten át tartó projektek alkalmazását, figyelve a gyermekek ismeretire, érdeklődésére.

A projekteket előzetes tájékoztatással, probléma felvetéssel kezdi, gyűjtőmunkát végez a gyermekekkel (játékok, eszközök, könyvek) és szülőkkel, kijelöli a gyűjtés helyét, környezetében megjeleníti a projekt témáját is, lehetőség szerint élmény és ismeretszerző sétát biztosít, drámajátékokat válogat az élmények feldolgozásához, törekszik a projekt végi produktum összeállítására. A projekt során nagy hangsúlyt fektet a gyermekek ötleteinek és kreativitásának kibontakoztatására.

A projektek alkalmazásakor az egyes tevékenységeket szükség esetén tömbösítve szervezi.

Példák projekt témákhoz: idő múlása (óra, régi-új, régen és most, napszakok...), sárkányok, dinoszauruszok, királyok-királylányok, boszorkányok, foglalkozások, Székesfehérvár koronázási város, színek, konkrét mese, tök, alma, szőlő, paradicsom stb. feldolgozás, laboratórium, tűzoltós, rendőrségi, katonai, mágnesesség-fémek, halmazállapotok, anyagok tulajdonságai, fények és árnyékok, bolygók-naprendszer, más népek- emberek-kultúrák, környezetvédelem, medve, katicabogár, béka, állatok, bogarak, növények, sportág választó, indiánok, ünnepek (Márton nap, Mikulás, Advent, farsang, kisse, Húsvét, anyák napja), egészségünk (test, táplálkozás, orvoslás), közlekedés, próbatétel, szüret, Föld napja, Víz világnapja, Zene világnapja, hangszerek.

A projektekben javasolt úti célok/helyszínek: Óramúzeum, Szent István Múzeum, Hetedhét Játékmúzeum, Képtárak, Romkert-város nevezetességei, Polgármesteri Hivatal, családi kertek, Tűzoltóság, Csillagvizsgáló, állattartó telepek, vízpart (Velencei-tó, Ligetsor, Bánya tó), erdő (Bregyó, Gánt, Iszkaszentgyörgy) Kertészet, Dinnyési Fertő, Általános és közép iskolák, időszakos kiállítások, vasútmodell kiállítás, művelődési házak programjai.

Általános összefoglalás, részletezve az adott tevékenységnél:

korscsoport	szervezési forma				szervezési mód				javasolt időtartam
	mikro csoportos	csoportos	egyéni	páros	kötetlen	kötelező	közvetve kötelező	játékba integrált	
mini	X	mozgás	X	X	X	mozgás		X	2-5 perc
kicsi	X	mozgás	X	X	X	mozgás		X	3-10 perc
középső	X	helyszíni foglalkozás, mozgás, gyermekjátékok-zenei	X	X	X	helyszíni foglalkozás, mozgás, gyermekjátékok-zenei	januártól	X	10-20 perc
nagy	X	helyszíni foglalkozás kooperatív csoportokban, mozgás, gyermekjátékok-zenei	X	X		helyszíni foglalkozás kooperatív csoportokban, mozgás, gyermekjátékok-zenei	X	X	15-35 perc
vegyes	fenti korszoportoknak megfelelően.								

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek eljutnak a pontos észlelésig, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek, „látják – veszik” a világot. Megismerkednek az elemi ok – okozati összefüggésekkel, a környezet mennyiségi, formai, tulajdonságbeli eltéréseivel, úton vannak a fogalmi gondolkodás kialakulásához. Megjelenik a szándékos figyelem, a szándékos felidézés, az önkéntelen emlékezeti bevésés és közvetlen felidézés mellett. Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességeik (differenciáltabb az érzékelés, észlelés) kialakulóban az elemi fogalmi gondolkodásuk. Él bennük a kíváncsiság, az iskola, a tanulás utáni vágy. Munkatempójuk, feladattartásuk életkoruknak megfelelő.

Drámajáték, mint módszer a tanulás folyamatában:

Célja: A gyerekek pontosan tudják kifejezni magukat, erősödjön metakommunikációjuk, empátikus képességük, finomodjon esztétikai érzékenységük, értsék, szeressék, óvják, tiszteljék a Világot amiben élnek. A drámajátékok részt vállalnak önmaguk és a világ mélyebb megismerésében, megértésében.

Az óvodapedagógus feladatai:

A drámajátékokat demokratikus vezetési módon vezeti végig. Nem utasít vissza, minden kérdést megválaszol, a gyermek számára biztosítja a passzolás lehetőségét. A játékvezetés során megfigyel, kérdez, rugalmas, következetes, empátikus, hiteles, nyitott, elfogadó, kreatív.

A játékteret és a játékidőt biztosítja, a játékokhoz a megfelelő csoportlétszámot kialakítja (érdekes több alkalommal több kiscsoportban játszani néhány játékot, főleg ha új játék bevezetéséről van szó), a játék igény szerint ismétli.

A gyermekcsoport érettségi szintjéhez alkalmazkodik, a játékokat kreatívan átformálja szintén a csoport vagy a témához való kapcsolódás által.

Az életkori sajátosságok, vagyis mikor és mit...

A program lehetőséget nyújt a képességeket fejlesztő játékokra, és a komplex drámafoglalkozásokra is. Az őselemek biztonságot, kiszámíthatóságot, egységérzetet adnak, ami jó meder a hétköznapi életben. Természetesen minden körülmények között figyelembe kell venni játékválasztásnál a gyerekcsoport életkorát, létszámát, képességét...

- 3 éves korban - azonosuláson, utánzásra alapuló élményjátékok

- ismerkedési és szeretet játékok a társas kapcsolatok erősítésére

- 4 éves korban - fantáziát fejlesztő játékok
- (a fentiek is) - egyszerűbb, együttműködést kialakító játékok
- egyszerűbb koncentrációs játékok
- 5-7 éves korban - kommunikációt és metakommunikációt fejlesztő játékok
- (fentiek is) - kreativitást, kifejezőkészséget fejlesztő játékok
- koncentrációt, emlékezetet fejlesztő játékok
- ön- és társismeretet fejlesztő játékok
- empátiát fejlesztő játékok
- szerepjátékok, mesejátékok másképpen

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Korának és képességeinek megfelelő értelmi és érzelmi intelligencia.
 Megfelelő szocializáció, szabálytudat, ön- és társselfogadás megjelenése.
 Kreatív, gazdag fantázia, empatikus attitűd, jó kifejezőkészség, kommunikáció.
 Kitartó, elmélyült a játékban és feladataiban.
 Kíváncsi és érdeklődő a körülötte lévő környezet iránt.

Felhasznált és ajánlott irodalom:

Gabnai Katalin: Drámajátékok
 Kaposi György: Játékkönyv
 Lélek, Játék, Nevelés- Szöveggyűjtemény a dramatikus nevelés tárgyköréből
 Színház és dráma a tanításban
 Dráma a tanulás szolgálatában
 Drámajátékok óvodáskorban

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. Személyi feltételek

Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink felkészültségét emberi értékeiket.

Az **ideális óvodapedagógus** az alapvető **humanista értékek** hordozója, amelyhez megfelelő szakmai felkészültség társul, s ez mindennapi pedagógiai tevékenységében kifejeződik. Fontos a „belső” és a „külső” összhangja, az érzések, gondolatok és a viselkedés „kongruenciája” (megfelelése). Ez biztosítja a nevelői magatartási megnyilvánulások **hitelességét**.

A nevelőtestület **közös értéknek** fogadja el, a toleranciát, empátiát, egymás segítségét, együttműködést, egymás véleménye iránti megértést, az emberi méltóság tiszteletben tartását, az esztétikus óvodai környezet jelentőségét, a nevelői tevékenység rugalmasságát, a helyzethez és a gyerek egyéni jellemzőihez történő alkalmazkodást, felelősségtudatot, az önművelési – önfejlesztési igényt.

Ezeken túl meghatározó személyiségjegye kell, hogy legyen a **demokratikus nevelési stílus**, amely ösztönzi a gyerekek kezdeményezéseit, messzemenően figyelembe veszi szükségleteiket. Alapelvei az elismerés, a dicséret, az elfogadás. Körülötte a légkör oldott, bizalom teli, barátságos, melyre jellemző a csoport érzelmi kiegyensúlyozottsága, a közepes vagy alacsony zajsztint, az elmélyült játék, figyelmes viselkedés.

Az óvónő bánásmódja, az eltérő szükségletek, érzelmi állapotok és hangulatok iránti toleranciája a gyerekek egymás közötti kapcsolatában mintát jelent. Az, hogy az adott helyzetben mi tűnik a leginkább megfelelőnek, a tevékenység tartalma, a gyerekek életkora és sajátosságai, eddigi tapasztalatai és elképzelései alapján alakítja ki. Együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.

Az óvodába érkező gyermekek alapos megismerésének és szakszerű fejlesztésének alapvető feltétele az óvónők folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Ennek megvalósítását szolgálja az óvónők továbbtanulási terve, és a továbbképzési tervek, melyek az évenként elkészítendő munkaterv részét képezik.

Célunk a program megvalósítását segítő szakvizsgák, további szakképesítések, megszerzése. Az óvónőképző főiskolák, a Magyar Óvodapedagógiai Egyesület, a Pedagógiai Oktatási Központ, Montessori Egyesület, Néphagyományörző Óvónők Országos Egyesülete által meghirdetett szakmai programokon, előadásokon, továbbképzéseken, konferenciákon, országos szervezésű rendezvényeken való részvétel.

A nevelőtestület belső továbbképzéseit az előzőekben felsorolt óvodapedagógiai témájú rendezvényeken hallott, tapasztalt szakmai információkra építjük, egyéni érdeklődés, felajánlás és a nevelőtestület igénye alapján. Az intézmény innovációkban részt vesz.

Az óvodánkban folyó belső továbbképzések alapját a bemutató foglalkozások, a beszámolók, a munkaközösségi foglalkozások adják, ezek szintén részét képezik az éves munkatervnek, és segítik az óvodapedagógiai változásokkal történő lépéstartást.

Fontos a nevelőtestület önálló alkotó óvodapedagógiai munkájának segítése és értékes szakmai ötletek közkinccsé tétele, valamint az új kolléganők óvodánk közösségébe való beilleszkedésének támogatása.

A bemutató foglalkozásokon való részvételi lehetőség igény és érdeklődés szerint, kölcsönös betekintési alkalmat ad egymás nevelőmunkájába.

Az óvodapedagógus a gyermekek érdekében tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal. A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógus társaival különböző pedagógiai eljárások, programok megvalósításában. A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető. Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémát önállóan, a szervezet működési

rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi. Nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében. Saját magára is érvényesíti a folyamatos értékelés, fejlesztés, fejlődés, továbblépés igényét. Pedagógiai kérdésekben tájékozott, követi a szakmában történeteket. Munkájában kezdeményező és felelősségteljes, pontos és megbízható.

A dajkai és pedagógia asszisztensi munka szerepváltása csak az óvodapedagógusi munka szerepváltásának kontextusában értelmezhető.

Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik, egyértelműen elkülönítjük mely esetben kompetens, mely esetekben segítő a szerepkörük.

A dajka és pedagógia asszisztens kompetens szerepkört tölt be:

- az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése során;
- a gyermekekről kapott információk felettese felé való továbbításában;
- az óvoda vagyon- és állapotvédelmében;
- a névre szóló, hitelesített munkaköri leírásában rögzített feladatok önálló, szakszerű teljesítésében;
- minden olyan esetben, amikor felettese – óvodavezető, gazdasági vezető, óvodapedagógus munkaköréből adódó, „Egyéb rendelkezések” alatt feltüntetett feladatokkal bízzák meg;
- saját szak- és önképzésében;
- megszerzett szakmai ismeret- és tudásanyagának a gyakorlati munkájába való beépítésében;
- munkakapcsolatainak kiépítésében, ápolásában;
- saját élményű tapasztalatainak átadásában;
- saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítésében;
- lelki egészségének védelmében.

A dajka és pedagógia asszisztens segítő szerepkört tölt be

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében;
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során;
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán;
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében;
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában;
- a gyerekek tehetséggondozásában;
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során;

Az **alkalmazotti közösség** tagjaitól is elvárjuk, hogy munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal segítsék megvalósítani nevelési feladatainkat:

- Ismerjék meg nevelési elveinket, csoportjaik nevelési terveit, működjenek együtt az óvónőkkel.
- Aktívan vegyenek részt a csoport életében.
- Ismerjék meg a csoportjuk napirendjét és a csoporton kívüli feladataik végzésével a gyermekek napirendjéhez alkalmazkodjanak.
- Munkájukban tükröződjön a gyermekek szeretete, elfogadása, tisztelete.
- Kultúrált magatartással és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában résztvevő különböző szakemberekkel (az óvodapedagógussal) együttműködik.

2. Tárgyi feltételek

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó Önkormányzat a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.

Az óvoda tárgyi fejlesztéséhez pályázatok megírásával, eszközök készítésével járulunk hozzá. A Pedagógiai Programunk megvalósításához 2020.12. (VIII.31.) EMMI rendeletet alapján (mellékletben). Lehetőséget biztosítanak a szülők fogadására.

3. Szervezeti és időkeretek

A csoportok megszervezése

A csoportok létszáma (az alapító okirat alapján) maximum 23-27-30 fő, intézményi szinten 334 fő.

Óvodánkban 4 heterogén összetételű csoport működik. A gyerekek csoportba sorolásának szempontjai: életkorbeli különbségek csökkentése, életkori 1/3 arány megtartása, testvérek együttnevelésének biztosítása, szülői igények figyelembe vétele. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek csoportbeli elhelyezésénél alapvető szempont a pedagógusok arányos terhelése, hogy elegendő ideje legyen a egyéni fejlesztésre (max. 1-2 fő/csoport).

Intézményünkben 8 homogén csoportot szervezünk, az alábbiak szerint

- ☒ 3 évesek
- ☒ 3 – 4 évesek
- ☒ 4 – 5 évesek
- ☒ 6 – 7 évesek

A napirend kialakításának alapelvei:

- A gyermekek életkor szerinti összetétele alapján eltérnek a szükségleteik, differenciáltan biztosítjuk a tevékenységekhez szükséges időtartamot.
- A tervszerű, összehangolt folyamatos tevékenységekkel elkerüljük a felesleges várakozásokat, a tétlenséget, a kapkodást.
- Minél hosszabb, nyugalmas és tartalmas játékidőt biztosítunk.
- A tisztálkodás és öltözködés végzéséhez, az egyéni szükségleteknek megfelelő időtartamot biztosítjuk.
- Az étkezésre az egyéni igények, szükségletek szerinti időtartamról gondoskodunk
- A gyermekek alvási—pihenési igényének figyelembevétele (minimum 1 óra pihenés)

NAPIREND

Érkezéstől az udvari játékig

A gyermekek érkezése, fogadása.

Játéktevékenység.

Játékos, szervezett tanulás csoportos, mikro-csoportos és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával.

Mozgás, testnevelés foglalkozás.

Tízórai folyamatosan, gondozási teendők ellátása.

Hagyományok ápolása, születésnapok megünneplése.

Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések.

Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Udvari játéktól az ébredésig

Naposi munka és önkiszolgálás feladatainak elvégzése.

Ebéd, gondozási teendők ellátása.

Pihenés-alvás előtti mese, altatódal.

Alvás-pihenés folyamatos ébredés.

Ébredéstől hazaindulásig.

A csoportszoba rendjének helyreállítása.

Uzsonnázás, gondozási teendők ellátása.

Játékos egyéni képességfejlesztés.

Játéktevékenység.

Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Találkozás a szülőkkel, rövid információcsere a gyermek fejlődéséről, magatartásával kapcsolatosan szükség esetén.

A gyermekközösségi programok szervezése

A nemzeti értékek továbbadását már óvodás korban el kell kezdeni. Fontosnak tartjuk megismertetni – fejlettségi szintjüknek megfelelően – a gyermekekkel a magyar népi életet, szokásait, szertartásait, ünnepeit. Nagy szükség van tovább örökíteni a magyar népi játékokat, szokásokat, népi kismesterségeket, a népi gyermekdalokat, - táncokat. Az ünnepek, megemlékezések szervezését a gyermekek személyiségfejlődésében fontosnak tekintjük, mert az érzelmi nevelés és szocializáció terén kiemelkedő hatást fejtenek ki. E jeles események szervesen illeszkednek a tervezett nevelési folyamatokba, melyeket a szülők közreműködésével, segítségével, részvételével készítünk elő, illetve bonyolítunk le. Ünnepeinket az aktuális előkészületek jellemzik, érzelmi, hangulati ráhangolódással, ajándékkészítéssel, az óvoda dekorációjának elkészítésével. A jeles napok eseményeinek feldolgozását az óvodapedagógusok tervezik éves terveikben a csoport érdeklődésének és egyéb lehetőségek figyelembe vételével.

Minden csoportban megjelenő alkalmak:

Mikulás

A Mikulás az ajándékot személyesen adja át a gyermekeknek és egy-egy dicsérő, személyre szóló gondolatot mond, akik alkalmi versekkel, énekekkel köszöntik. Szülőkkel közösen ünnepeljük Napsugár Óvoda feladat ellátási hely, zártkörű-Nefelejcs Óvoda feladat ellátási hely.

Karácsony

Az adventi előkészületekkel, gyertyagyújtással fokozzuk a várakozás érzelmi hatásait. Énekekkel, versekkel, dramatizálással ünnepelünk. Szülőkkel közösen ünnepeljük Nefelejcs Óvoda feladat ellátási hely, zártkörű- Napsugár Óvoda feladat ellátási hely.

Farsang

Jelmezben zajló zenés, táncos, alakoskodó esemény, aktuális versekkel, énekekkel, tréfás játékokkal kiegészítve. Szülőkkel közösen ünnepeljük vagy zártkörű-munkaterv szerint.

Március 15.

Ünneplése változatosan, csoportonként más-más módon (fejlettségtől és időjárástól függően) zajlik: PL: látogatás a Petőfi szobornál virághelyezéssel, séta a Halesz ligethez, megemlékezés a csoportban (kisebb és nagyobb korú csoportok együttműködésével) versekkel, énekekkel, kokárda kitűzésével.

Húsvét

Az előkészületek során a leggyakoribb a különböző technikákkal készített tojások, egyéb szimbólumok készítése. Húsvét utáni napon locsolkodás.

Anyák napja —évváró

A köszöntőt az év során megismert versekből, énekekből, dalos játékokból állítjuk össze. Ez alkalomra minden gyermek ajándékot készít édesanyjának. Szülőkkel közösen ünnepeljük.

Gyermeknap

Csoportonként változó események szervezése: pl. kirándulás, versenyjátékok, kézműves programok. Lehetőség szerint közös udvari program légvárral, arcfestéssel, játékokkal.

Születésnap

Általában gyertyagyújtás, éneklés, verselés, mesemondás után az óvónők által készített apró játékkal ajándékozza meg a csoport az ünnepeltet. Az ünnepelt csomagolt aprósüteménnyel kínálhatja meg társait.

Munkaterv alapján tervezhető hagyományok, programok:

Szüret, Libázás-Mártonnap, Disznólkodás, Lucázás, Betlehemezés, Karácsonyváro délutánok, Busójárás, Tikverőzés, Kiszérés, Zöldágjárás, Állatkihajtás, Pünkösdőlő, Szülőkkel barkácsolós és játszó délutánok, Lakodalmas, Vásárok, Iskolába indulók búcsúztatása,

VII. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Cél:

Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek **óvodába kerülését, járását**. Biztosítja a gyermekeket megillető **jogok érvényesülését** az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tesz.

A gyermekeket és családjukat lehetőségeihez képest minél jobban megismeri.

A problémákat a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri és ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.

A felzárkóztatást és tehetséggondozást megvalósítja.

Egyéni differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődést elősegíti, folyamatosan ellenőrzi.

Részt vesz az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolja.

A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén az óvodavezetőnek jelzi a hiányzást.

A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.

A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményesebb betöltését elősegíti.

Jó kapcsolatot tart a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel.

Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermek testi lelki állapotát:

Ha

- ♥ fejlődési
- ♥ beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlel,
- ♥ sajátos törődést igényel (dyslexia, fogyatékos)
- ♥ egészségügyi problémákat tapasztal,
- ♥ nemzetiséghez tartozik,
- ♥ hátrányos, veszélyeztetett helyzetű,
- ♥ szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
- ♥ szülő – gyermek kapcsolata nem megfelelő,
- ♥ különleges gondozásban részesül (Családsegítő Szolgálat tevékenysége)

Az óvodavezető feladatai:

Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, **védi őket** a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

A nevelési év elején **megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot**.

Munkájáról évente **beszámol** a nevelőtestületi értekezleten. **Kapcsolatot tart** konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.

Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.

Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

Elősegíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel.

Továbbképzéseket tart az óvodapedagógusoknak.

Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei:

Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.

Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.

Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.

Bizalommal fordulnak felénk a szülők.

Elfogadják javaslatainkat, segítségünket.

Segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

Cél:

Olyan bizalmi kapcsolat kiépülése, amely a gyermek fejlődése érdekében kívánatos. Az óvodai nevelés, céljaink elfogadása a családok részéről. A szülői elégedettségének állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

Óvodapedagógus feladatai:

A hatékony együttnevelést, család és óvoda jó kapcsolatát, a **nevelő partneri viszonyt kiépíti**. Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi, Használja az infokommunikációs eszközöket, csatornákat. A gyermekek egészséges fejlesztéséért való közös felelősséget tudatosítja. A Napsugár Óvoda pedagógiai programját, céljait, feladatait ismerteti, és elfogadtatja a szülőkkel.

Óvodánk szokásait, hagyományait ismerteti a házirendben, a napirendben, a munkatervben megfogalmazottak alapján.

Az óvodába lépést megelőzően az új gyermekek szülei számára tájékoztatást ad arról, hogyan lehet minél zökkenő mentesebbé tenni az első óvodai napokat és támogatást, segítséget nyújt az iskolához szükséges új szülői szerepkör kialakításában.

Előzetesen ismerkedik a szülőkkel.

Az új gyermekek érkezését lehetőség szerint úgy osztja be, hogy egy héten csak néhány új kisgyermek érkezzen, így jut elég idő az ismerkedésre, a személyes kapcsolat kialakítására.

Biztosítja a szülők részvételét, hogy lehetőség szerint legyenek itt az első napokban gyermekükkel az óvodában, és „fedezzék fel” a játéklehetőségeket, az eszközöket, együtt ismerjék meg az óvónőt és a társakat. A közös ittlét addig tarthat, amíg a szülő lehetőségei megengedik, illetve a gyermek számára már nem idegen az óvoda. (szülős befogadás)

Pedagógiai **tájékoztatókat szervez** a szülők számára a szülői értekezleteken, nyílt napokon és érdeklődés alapján egyéb fórumokon.

Az óvoda munkatervében megjelölt pedagógiai témájú szülői értekezletekkel a családi nevelés hatékonyságát segíti.

A szülők igényeit, javaslatait, kéréseit, felajánlásait figyelembe veszi nevelőmunkájába.

Szülői értekezleten a csoportokban folyó nevelőmunka tervét ismerteti: elképzelések, a különböző nevelési területek, a kiemelt feladatok.

Nyílt rendezvényeket szervez, melyen a szülők lehetőséget kapnak az óvodai élet szokás- és szabályrendszerének közvetlen megismerésére, gyermekük megfigyelésére.

A Szülői Közösség munkatervének elkészítésében részt vesz a szülők képviselőivel közösen a nevelési év elején.

A szülők képviselőit meghívja az óvoda különböző fórumaira, alkotó ötleteiket, kéréseiket, igényeiket meghallgatja és lehetőség szerinti teljesíti.

Óvodán kívül helyszíni tapasztalatszerzési lehetőségeket kér, az olyan szülők munkahelyén, ahol az óvodás csoportok nem zavarnak és számukra veszélytelen a munkaterület.

Szülői kíséretet kér az óvodán kívüli tevékenységekhez, amelyek az óvodai tanulás folyamatához az ismeret-, élmény, és tapasztalatszerzésben segítenek.

A szülők jogainak érvényesítését segíti az óvoda pedagógiai és szervezeti alapdokumentumainak elkészítésekor a Szülői Közösség képviselői révén PP, SZMSZ, Házirend.

Kapcsolattartás várható eredményei:

A családok elégedettek az óvoda működésével.

Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap, gyermeke fejlődéséről.

A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.

A szülők nevelési problémáikkal, gondjaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak.

Azonosulnak az óvoda elveivel.

Hálózati tanulás megvalósul

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

- Fenntartó Önkormányzat
- Humán Szakbizottság
- Polgármesteri Hivatal egészségügyi, szociális és oktatási iroda
- Humán Szolgáltató Intézet
- Területi Képviselők
- Érintett Nemzetiségi Önkormányzat
- Klebelsberg Központ
- Pedagógiai Oktatási Központ
- Magyarországi Montessori Egyesület
- Néphagyományörző Óvónők Országos Egyesülete
- Gaja Környezetvédő Egyesület

Kapcsolatok más nevelési szintekkel:

- Családok
- Óvodák – kiemelten a kompetenciaalapú nevelést bevezetett intézményekben TÁMOP 3.2.2 pályázati hálózatban.
- Iskolák – kiemelten a kompetenciaalapú nevelést bevezetett intézményekben.
- Bölcsődék
- Referencia intézmények
- „Jó gyakorlat”-ot átvett intézmények
- A Kárpát- medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda nyitott a külhoni magyar óvodák irányába.

Az óvoda nevelőmunkáját segítő intézmények:

- Szakértői Bizottság
- Gyermekotthon
- Gyermekjóléti Szolgálat

Az óvoda egészségre nevelő munkáját segítő intézmények és személyek:

- Az óvoda gyermekorvosa, fogorvosa
- Az óvoda védőnője
- A Foglalkozás- egészségügyi Szolgálat Orvosa
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

A gyermekek műveltségét gazdagító intézmények:

- Megyei Művelődési Központ
- Művelődési házak
- Színház, bábszínház
- Múzeumok, kiállítótermek
- Gyermekkönyvtárak

IX. A SAJÁTOS NEVELÉS IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE, HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS TEVÉKENYSÉGEK

Óvodánk részt vesz a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű – az egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdő, értelmi, beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nevelésében, amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk
- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket. Amennyiben a személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.
- A habilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvónők és dajkák vesznek részt.
- Habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint. A team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő, habilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük –így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A habilitáció általános célja:

- a sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása
- A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése
- Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása

A habilitáció fő területei:

- az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinezteziás- fejlesztése
- a motoros készségek fejlesztése
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával
- a szociális készségek fejlesztése
- a kognitív készségek fejlesztése

- az önellátás készségeinek fejlesztése
- A rehabilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kicscsoportos formában valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- Évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- Helyhiány esetén elsőbbséget élveznek az óvodába már a sérülés megállapítása előtt felvett gyermekek. A helyhiányt az óvoda vezetője saját jogkörében írásban 8 napon belül jelzi a szakértői és rehabilitációs bizottság felé.
- A gyermekek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől. Az egy csoportban elhelyezett gyermekek irányszáma 1-2 fő, a mindenkor számot éves munkatervünk mellékleteként határozzuk meg, erről az óvodai nevelőtestület meghallgatása után, a fogyatékoság típusát, a speciális igények mértékét figyelembe véve az óvodavezető dönt.
- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

X. PEDAGÓGIAI TERVEZÉS

Célja: A nevelő munka átgondolása, gondolatok logikus rendbe terelése, objektív és szubjektív feltételek koordinálása, váratlan eseményekhez segít alkalmazkodni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tervezését az alábbi lépések alapján végzi el: szükséges információk megszerzése, elemzése, információk alapján döntések meghozatala, tervek elkészítése, pedagógiai tevékenység megvalósítása, tervek és megvalósítás összevetése, elemzése, értékelése (ez egyben a következő terv készítésének első lépése).
- Az alábbi szempontokat figyelembe veszi tervező munkája során: nevelésközpontú életkori sajátosságok, szükségletekhez való igazodó, aktuálisan domináns szükségletekhez, egyéni sajátosságokhoz igazodó, játék dominanciája, tapasztalatszerzés sokoldalúsága, élményszerúsége, önmegvalósítás, felfedezés, alkotói tevékenység elősegítés, az óvodapedagógus a tanulási folyamat elősegítője és a meglévő tudás rendszerezője.
- A tanulási egységeket az éves terv alapján tematikus egységekben, témahetekben, projektekben megtervezi legkésőbb a megvalósítást megelőző héten. Figyelembe veszi a céloknak megfelelő módszerek, eszközök, szervezési módok megválasztását.
- Vegyes csoport esetében legalább két korosztálynak megfelelően tervez.
- A PP-nak megfelelően szeptember 15-re elkészíti éves nevelési tervét.
- A PP-nek megfelelően szeptember 15-re elkészíti a tanulási folyamatok éves ütemtervét.
- Terveiben komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai program minden elemét, tartalmát, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a lehetőségeket és korlátokat.
- Terveiben többféle megoldási módban gondolkodik, rugalmasan alkalmazza.
- Tervei előkészítésében tudatosan törekszik a motiváltság, aktivitás elérésére, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatra. Felépítésében a céloknak megfelelő logikát követi.
- Terveit az eredményesség függvényében felülvizsgálja, korrigálja.
- Az IKT eszközöket célszerűen tervezi a téma sokoldalú feldolgozásában, óvodapedagógusi felkészülésben.
- Terveiben megjelenik a differenciálás.
- A gyermekek személyiségi lapján évente 2 alkalommal rögzíti a szükségleteknek megfelelő fejlesztés lehetőségeit, irányait, mind a felzárkóztatás, mind a tehetséggondozás területén.
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára fejlesztési tervet dolgoz ki.

MELLÉKLETEK

1. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke:

A Pedagógiai Programunk megvalósításához az alábbi eszközök felszerelések szükségesek (az összeállításnál figyelembe vettük a 202012 (VIII.31.) EMMI rendeletet)

Csoportszoba berendezési tárgyai:

334 db óvodai feketetők, 334db gyermekszék, 56db gyermekasztal, fényvédő és dekorfüggöny ablakonként, szőnyeg csoportonként, 24db játéktartó polc, 12db fektető tároló, 12db élősarok állvány, 12db hőmérő, 12db eszköz előkészítő asztal, 12db textiltároló szekrény, 12db edény és evőeszköz tároló szekrény, 12db szeméttároló, 12db bábtartó, 12db könyvszekrény, 334db öltözőrekesz és öltözőpad, 112db abrosz, 334db takaró,

Gyermekmosdó berendezési tárgyai:

24db falitükör, 9db hőmérő, 9db fogmosó polc, 334db fésű, 334db fogmosó pohár, 9db körömkefe, 27db szappantartó, 12db fésűtartó, 9db papírkéztörölő tartó, 27db folyékony szappanadagoló, 9db fedeles szeméttároló,

Tornaszoba felszerelése:

15db tornapad, 6db tornaszőnyeg (szivacs), 80m² szőnyeg (hideg padló burkolására), 4db bordásfal, 4db mászó készlet, 10db mászókötél, 30db léglabda, 30db ugráló kötél, 30db bot, 30db süni labda, 30db tornakarika, 2db gyermekgyűrű, 10db füles labda, 10db egyensúlydeszka, 2db gördeszka, 2db bújócső, 2db egyensúlytölcsér, egyéb speciális fejlesztő eszközök típusonként 2 – 2db,

Játékok:

Szerepjátékok, építő, konstruáló és szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás eszközei a csoport összetételének megfelelően minden fajtából, érzékelő észlelő játékok, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztő játékok, gondolkodtató játékok fajtánként 3db/csoport.

Ének, zenei énekesjátékok:

Felnőtt kézre: 12db xilofon, 12db felnőtt dob, 18db triangulum, 18db kiscintányér, fajtánként 6db ütőhangszerek vegyesen, kézi csörgő készlet, harmóniafa, 2db esővarázs, ritmus-szett, Gyermekkézre: teljes hangszerkészlet (ritmus és hallásfejlesztők) 1db csoportonként

Anyanyelvi fejlesztés eszközei:

1db „képek az anyanyelvi neveléshez”, 18db kártyakészlet (szókincsbővítéshez), Meseláda alapkészlet 1db, Bábkészlet csoportonként 1db, Kreatív készlet csoportonként 1db, Könyvek csoportonként 20 db, anyanyelvi fejlesztő eszközök 20 db csoportonként

Vizuális tevékenység:

Zsírkréta, filctoll, ceruzák, kréta, tempera, gombfesték, ecset, üvegfesték, tollak, olló, ragasztó különböző méretű és anyagú papírok, fólia, tus, henger, textilfesték, táblák, fűző, agyag. Festő és rajzkészlet 1-1 db csoportonként

Külső világ tevékeny megismerés eszközei:

1 – 1 szemléltető képsorozat, 1 – 1 állatok, növények, közlekedés, emberek világa képsorozat, 1db minimat készlet, 30db tükör, 30db logikai készlet, 6db teljes alakot mutató tükör, nagyítókészlet 1db csoportonként, mikroszkóp 1db csoportonként, videó és hangkazetták, 1 televízió, 6db magnetofon, 1db diavetítő, 1db vetítő vászon. Kísérletező készlet 1db csoportonként, 1-1 homok-vízasztal csoportonként, 1 db villanyrezsó, 1 db

kukoricapattogtató, 1 db aszalógép, évszaktábla 1 db csoportonként, természetszőnyeg 1-1 db csoportonként, 1 db zárt rendszerű akvárium csoportonként, 1-1 db csoportonként fa babakészlettel teljes családdal, Logico játékok 6db csoportonként, Kétkarú tanmérleg 1db/csoportonként Környezet ismereti fejlesztő eszközök 20db csoportonként, Matematikai fejlesztő eszközök 20 db csoportonként, Mágneses mátrix 1db, geometriai készlet 1-1 db csoportonként, naprendszer-demonstrációs készlet 1 db, Mágneses játék 2 db csoportonként, Sípkészlet(madár és állathangok, környezet hangjai) 1-1 db csoportonként,

Munka tevékenység eszközei:

gyermek méretű szerszámok: locsoló kanna, gereblye, seprű, lapát, lombseprű, talicska 10-10 db csoportonként

Udvar:

8db kerti asztal, kerti pad, 8db babakészlet, 9db udvari homokozó, 9db takaróháló, csúszdaállvány és lap, kötélletra, tornagerenda, 2pár mini kapu, 1db rugós játék, 5db mászóka, 9db lengőhintaállvány 2db mérleghinta, mobil eszközök pl. Kismotorok, vizimalom.

Pedagógiai munkát segítő eszközök:

Felnőtt asztalok székek, tároló szekrények, könyvszekrény, iratszékény, telefon, fax, számítógép, Internet hozzáférhetőség, e-mail cím, nyomtató, fénymásoló, laminológép, papírvágó, folyóiratok és szakkönyvek, védő és munkaruha, mentőláda.

Felnőtt munkavégzéshez szükséges eszközök:

Mosógép, centrifuga, vasaló, vasaló állvány, hűtőgép, porszívó, takarító eszközök. Fűnyíró, lombseprű, fűrógép, kerti olló, locsolótömlő és kocsis, gereblye, ásó, kapa, ecsetek, kézi szerszámok.

Montessori eszközök:

ESZKÖZ LEÍRÁSA	KORCSOPORT		
	KIS	KÖZ	NAGY
<i>Érzékelést fejlesztő eszközök</i>			
Kockatorony	x	x	x
Lépcsősor	x	x	x
Cilinderek/4féle	x	x	x
Zörejdobozok		x	x
Súlydobozok			x
Hő lapocskák			x
Szagló dobozok		x	x
Szín párosító	x		
Szín hordócskák	x	x	
Szín napocska			x
Színes csipeszek	x	x	
Súlyprizma		x	x
Dörzsi párosító	x	x	x
Tapintós torony	x	x	x
Tapintós párosító		x	x

Színmemória		x	x
Csengősor			x
Ruhaanyag párosító	x	x	
Gombos zsák	x	x	x
Gyöngyös zsák	x	x	x
Titok zsák	x	x	x
ESZKÖZ LEÍRÁSA	KORCSOPORT		
	KIS	KÖZ	NAGY
Rózsaszíntorony, hasábsor terület kártyái		x	x
Színes tornyok/4 féle	x	x	x
Szín-forma kirakók térben		x	x
Csavarok	x	x	x
<i>Mindennapi élet eszközei</i>			
Keretek	x	x	x
Vizes játék/2 féle	x	x	x
Válogatós/4 féle	x	x	
<i>Kozmikus nevelés eszközei</i>			
Földgömb	x	x	x
Föld térkép		x	x
Bolygók		x	x
Zászlók, memória		x	x
Magyar zászló kirakó		x	x
Föld népei-memória, párosító		x	x
Föld népei-kirakó			x
Magyarország térkép		x	x
Testünk kirakó/2 féle	x	x	
Öltöztető/2 féle	x		
Arcunk kirakó	x		
Növények részei			x
Levél párosító		x	x
Levél memória			x
ESZKÖZ LEÍRÁSA	KORCSOPORT		
	KIS	KÖZ	NAGY
Évszak kirakó	x	x	x
<i>Matematikai</i>			
Gyöngykígyó		x	x
Síkmértani formák		x	x
Geometriai formák/ rajz sablonok		x	x
Logikai készlet		x	x

Csipeszes számológépek		x	x
Piros-kék rudak		x	x
Piros rudak		x	x
Gyümölcsös számológépek	x	x	x
Zsetonok	x	x	x
Kupakok	x	x	x
Pálcikák	x	x	x
Kézujj számológépek		x	x
Bohóc számológépek		x	x
Dörzsi számok		x	x
Számkártyák		x	x
Szám puzzle		x	x
Számkép karikákkal			x
Dobókocka társas			x
Kép számológépek		x	x
Összeadó tábla			x
Szimmetria tábla			x
ESZKÖZ LEÍRÁSA	KORCSOPORT		
	KIS	KÖZ	NAGY
Mértani titokzások	x	x	x
Mágneses számok		x	x
10-es számkör mátrix			x
Mérleg	x	x	x
Geometriai formák dobókockával		x	x
<i>Anyanyelvi írás, olvasás előkészítő</i>			
Dörzsi betűk			x
Betűs doboz			x
Kivágott betűk-betűsablonok			x
Betűkockák			x
Grízes tábla	x	x	x
Betű tűske			x
Szóképes játék			x
Szó kirakó-állat			x
Szó kirakó-bolygók			x
Szó kirakó-madarak			x
Szó kirakó-virágok			x
Szó kirakó-gyümölcsök			x
Szó kirakó-zöldegek			x
Betűszámológépek/csipeszes/többféle		x	x
Névtáblák		x	x

Gyűjtő fogalmak		x	x
Hónapok nevei		x	x

2. Kiegészítő dokumentumok, szakkönyvek

- Kompetencia alapú óvodai programcsomag – Téma-terv javaslat
- Dr. Bakonyi Anna: Az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követése
- Fehér Anna: Játszunk? Természetesen!
- Reikort Ildikó: Zenevarázs
- Székely Andrea: Bábjáték
- Dr. Tóth Tiborné: Néphagyomány
- Bekker Zoltánné-Kocsis Csilla-Zaveczné Komáromi Katalin: Kiegészítő segédlet a Komplex fejlesztési tervekhez
- Székely Andrea: Játékok bábokkal, Játékok a meseládikóval
- Zóka Katalin: Varázseszközök az óvodában
- Zóka Katalin: Kóstolgotó
- Túri György: Játék-tánc-Élet
- A Napsugár Óvoda „Jó gyakorlata”
- Dr.Tótszöllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában

3. Egészséges életmód magyarázó melléklete:

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének (komplettálásának) szorgalmazását szolgálja.

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Az óvoda étkezését biztosító Sodexo kft kapcsolattartójával havonta történik egyeztetés az étlap összeállításáról, melyhez az ANTSZ ajánlást vesszük figyelembe. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,
- (4) tej és tejtermék,
- (5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alapélelmiszer-csoportokban található szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná. Az óvodai élelmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói

modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások

támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkiileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábizott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájőjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

4.

IRÁNYMUTATÓ DOKUMENTUMOK A NAPSUGÁR ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK ELKÉSZÍTÉSÉHEZ

Az óvodai nevelés országos alapprogramja (A Kormány 363/2012 (XII.17.). Korm. Rendelete 2012)

2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről

Az Óvodai Nevelés Programja (Országos Pedagógiai Intézet 1989.)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. Évi XXXI. Törvény

A gyermeki jogok ENSZ alapegyezmény 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet a nevelési-
oktatási intézmények működéséről / módosításokkal egybeszerkesztve

A Napsugár Óvoda Alapító Okirata

A PROGRAMKÉSZÍTÉS MÓDSZERTANI SEGÉDANYAGAI

Dr. Pereszlényi Éva: Az óvodák szakmai fejlesztése Budapesti Tanítóképző Főiskola
1994.

Honi György: A pedagógiai program Raabe Könyvkiadó Kft 1994. Korszerű iskolavezetés
közoktatási kézikönyv

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? !Munkáltató könyv a helyi nevelési
program készítéséhez NAT-TAN sorozat OKI, OKKER Bp. 1996.

Nagy Jenőné: Segédlet az óvodák nevelési programjának elkészítéséhez. JNSZ Megyei
Pedagógiai Intézet 1996.

Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés ! Az óvodai nevelési program
előkészítő szakasza. OKKER Bp. 1997.

Dr. Füle Sándor: A helyi pedagógiai programok kidolgozása /OKKER Oktatási Iroda 1995.

Nagyné Jánosi Éva: Pedagógiai programkészítés az óvodában. Módszertani segédanyagok
Debrecen 1996.

Dr. Pereszlényi Éva: A Helyi Óvodai Nevelési Program szakmai feltételrendszere /Alcius Bt
Bp. 1997.

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

- Dr. Deliné Dr. Fráter Katalin: Integrált személyiségfejlesztés osztatlan óvodai csoportban. /Óvónőképző Főiskola gyakorló óvoda Hajdúböszörmény 1993.
- Villányi Györgyné: Játék a matematika? Matematikai játékok gyűjteménye óvodapedagógusoknak !Tárogató Kiadó Bp. 1993.
- Perlai Rezsóné: A matematikai nevelés módszertana. /Nemzeti Tankönyvkiadó 1997.
- Balázsne Szűcs Judit: Az EMBER, aki óvodás /Bp. 1997. Litograph Kft
- Jávorszky Edit: Fejlődépszichológia /Edutech Kiadó 1995.
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában /Alex-Typo Kiadó Bp. 1992.
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel /JNSZ Megyei Pedagógiai Intézet, Szolnok, 1997.
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin — Dr. Páli Judit: Komplex prevenció óvodai program /Adatbank OKI 1996.
- Bakonyi Anna: Irányzatok, alternatívák az óvodai nevelés területén /Tárogató Kiadó Bp. 1995.
- Kun Istvánné: Az egészséges életmódra nevelés a folyamatosság kereti között. Nevelőmunka az óvodában. /Pedagógiai füzetek Miskolc 1989.
- Dr. Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok. /Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1995.
- Dr. Gósy Mária: Beszéd és óvoda /Nikol Gmk 1997.
- Mérei Ferenc — V. Binet Agnes: Gyermeklélektan /Gondolat Kiadó Bp. 1985.
- W Mikó Magdolna: Alternatív Óvodapedagógiai törekvések Magyarországon /Óvodai nevelés 1996/8.
- Dr. G. Glauss — Dr. H. Hielsch: Gyermekpszichológia /Akadémiai Kiadó Bp. 1989.
- Vekerdy Tamás: Az óvoda és az első iskolai évek a pszichológus szemével /Tarikönyvkiadó 1989.
- Forrai Katalin : Ének az óvodában Bp, Zeneműkiadó, 1974.
- Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában I. /Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.
- Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
- Kézikönyv a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók számára a gyermekekkel szembeni rossz bánásmóddal kapcsolatos esetek ellátáshoz és kezeléséhez Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesülete Budapest 2006

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Véleményezte

2019. 12. 20
Dátum

Szűcs Gabi Katalin
Szülői Közösség

2. Elfogadta

2019. 12. 20
Dátum

Filópusz Sándor
Nevelőtestület

3. Jóváhagyta

2019. 12. 20
Dátum

[Signature]
Óvodaigazgató

4. Érvényességi nyilatkozat
2020. január 1-től visszavonásig.

5. Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

6. Módosítás előírásai

- Törvényi változás esetén
- Feladatváltozás esetén
- A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.
- Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetésnek.

7. Nyilvánosságra hozatala:

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában és minden csoportszobában.

JEGYZŐKÖNYV

Ideje: 2019. december 20

Helye: Napsugár Óvoda, Székesfehérvár, Salétrom u. 8.

Témája: Pedagógiai Program elfogadása

Jelen vannak: Bakcsy Gáspárné Baté Márta Esze Attiláné Fröhlich Györgyné Fülöpné Süli Olga Gulyásné Víg Zsuzsanna Katonáné Laki Mónika Sipos Józsefné Horváthné Kun Katalin Kerti Andrásné Gimesi-Kramár Judit Mályi Lilla Nagy Andrea Pordány Horváth Ildikó Móriczné Vincz Nóra Szabó Tiborné Gulyásné nagy Nikoletta László Dóra Nagy Vivien Galamb Gabriella

Jegyzőkönyvvezető: Fülöpné Süli Olga

Mályi Lilla óvodavezető köszönti a jelenlevőket és előterjeszti az alábbiakat:

Ismerteti a Pedagógiai Program készítésének törvényi előírásait, hivatkozásait, alapelveit, kiemelt szempontjait ismerteti.

Bemutatja az elkészült tervezetet, melyet előzőleg minden pedagógus elolvasott, aláírásával igazolt, módosítási javaslatot tett.

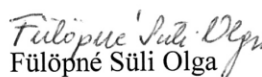
Az előzetesen közreadott dokumentumban kért módosításokat elvégezte, mely alapján kézfeltartással kéri elfogadását.

A Nevelőtestület az elkészült dokumentációt egyhangúlag elfogadta.

Székesfehérvár, 2019. december 20

Mályi Lilla
Óvodavezető

Fülöpné Süli Olga
jegyzőkönyvvezető